EVANGELIJA
PAGAL MORKŲ

NAUJASIS EKUMENINIS VERTIMAS

VILNIUS, 2016

Vertimas iš graikų kalbos ir komentarai

dr. Danielius Dikevičius

dr. Ingrida Gudauskienė

Kalbos redagavimas

Joana Pribušauskaitė

Versta iš

Novum Testamentum Graece,

NESTLE – ALAND (eds.), Stuttgart 2015[28].

Viršelio dizainas

Gulnara Galiachmetova

Maketavimas

Vladimir Vdovikov

Išleido Lietuvos Biblijos draugija

J. Basanavičiaus g. 16A-117, LT-03224 Vilnius

lbd@biblijosdraugija.lt; www.biblijosdraugija.lt

e-knygynas: www.BiblijaTau.lt

ISBN 978-609-8073-40-9

Brangieji Skaitytojai,

Jūsų rankose – naujas
Evangelijos pagal Morkų vertimas.
Tai pradžia prasmingo Lietuvos
Biblijos draugijos užmojo – parengti
Lietuvos žmonėms naują viso Naujojo
Testamento vertimą iš graikų kalbos.
Šis projektas prasidėjo 2015 metų
pavasarį ir, Dievo malonei padedant,
savo finišą mato 2022-aisiais, gražiu
sutapimu – metais, kai minėsime
pusės amžiaus sukaktį nuo pirmos
Česlovo Kavaliausko Naujojo
Testamento laidos (1972).

◆

Kodėl naujas vertimas?

Neretai kažko *nauja* pasirodymas nejučia gali sukelti priešpriešą tam, kas *sena*. Tačiau Biblijos vertimo istorijoje, kaip ir daugelyje kitų sričių žmonijos kultūros evoliucijoje, toks dėsningumas netenka prasmės – kiekvienas naujas Biblijos vertimas, kad ir koks unikalus siektų būti, neišvengiamai įvairiais lygmenimis remiasi ankstesnėmis vertimų tradicijomis. *Priešpriešos* sąvoka čia negalioja, nes tik glaudžiai sąveikaujant tarp praeities ir dabarties dalykų kuriamas bendras kultūrinis gėris ir garantuojamas Biblijos vertimo tradicijų tęstinumas.

Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų Europos tautų, šių tradicijų istorija įsibėgėjo nuo XVI a. Prie to dėsningai vedė daugelis veiksnių – humanistai ir jų *recursus ad fontes* (liet. *sugrįžimas prie šaltinių*) principas, Erazmo Roterdamiečio kritinio graikiško Naujojo Testamento pasirodymas (1516), prasidėjusi Reformacija. Iki pat mūsų dienų pas mus pinasi protestantiškoji ir katalikiškoji vertimų tradicijų kryptys, neretai išryškinančios, turint minty ne fragmentinius pavienių vertėjų atliktus vertimus, milžiniškus jų darbus.

Naujas vertimas kaip tik ir siekia pratęsti bei atgaivinti Biblijos vertimo į lietuvių kalbą istoriją. Mintis jį pradėti negimė spontaniškai, greičiau ją subrandino kryptingas ne vienų metų darbas ir supratimas, kad apie Biblijos teksto vertimą „vis dar turime, ką pasakyti nauja“. Neabejojame, turės ir kitos kartos.

Ekumeninis vertimas

Protestantiškoji ir katalikiškoji Biblijos vertimo į lietuvių kalbą tradicijos pas mus išties draugingai koegzistuoja, prasmingai viena kitą papildydamos. Užtenka pagalvoti vien apie šiuo metu labiausiai skaitomų Antano Rubšio–Česlovo Kavaliausko ir Algirdo Jurėno vertimų abipusį praturtinimą, atpažįstamą skirtingų krikščioniškų konfesijų akylesnių Biblijos skaitytojų. Lietuvos Biblijos draugija taip pat daug metų leidžia ekumeninę Antano Rubšio–Česlovo Kavaliausko vertimo versiją, rengiamą ekumeninės redagavimo komisijos. Vis dėlto ekumeninio Biblijos vertimo projekto Lietuvoje dar nėra buvę, tad šis pagrįstai gali vadintis pirmuoju tokiu vertimu į lietuvių kalbą.

Tai lemia daugybė veiksnių – Lietuvos Biblijos draugijos, besirūpinančios šio projekto įgyvendinimu, kaip ekumeninės draugijos statusas, konfesiniu požiūriu potencialiai įvairi vertėjų komanda, ekumeninė redakcinė komisija, Jungtinių Biblijos draugijų vertėjams teikiama metodinė, techninė pagalba, profesionalios ilgametę patirtį turinčių šių draugijų Biblijos vertėjų bei vertimų koordinatorių konsultacijos.

Tokiu užmoju Lietuvos Biblijos draugija vykdo pamatinę savo misiją – vienyti skirtingų konfesijų krikščionis, besimaitinančius tuo pačiu – vienu – Dievo Žodžiu, ir nuolatos rūpintis, kad Dievo Žodis visais laikais būtų prieinamas visiems.

Ar šis vertimas išties bus naujas vertimas? Arba kelios pastabos apie šio vertimo principus

Šis vertimas, kaip ir apskritai bet kuris kitas vertimas, Paulio Ricoeuro žodžiais tariant, nepadvigubins originalo. Šia prasme jis nežada nieko nauja – greta jau egzistuojančių Biblijos teksto vertimų į lietuvių kalbą tai bus *tik* dar viena biblinio teksto interpretacija. Kiekvienas vertėjas turi susitaikyti su šio *tik* neperžengiamumu. Nepaisant to, vis naujos pastangos „atvesti autorių pas skaitytoją" ir „palydėti skaitytoją pas autorių" (Friedrichas Schleiermacheris) yra nenumaldomos. Kaip ir pats žmogaus siekis pažinti. Ypač tai pasakytina apie didžiuosius žmonijos kūrinius. Ką jau kalbėti apie Knygų Knygą.

Vis dėlto apie šio vertimo naujumą galime kalbėti lygindami jį bent jau su minėtais XX a. Biblijos vertimais į lietuvių kalbą (nors ir paviršutiniškai, nes išsamesnis palyginimas reikalauja specialaus tyrimo). Esminis jo metodologinis kriterijus yra *ištikimybės originaliam tekstui taisyklė*. Siekdami perkelti kiekvieno biblinio autoriaus (o jie visi skirtingi!) kūrinį į naują kalbinę bei kultūrinę situaciją, vertėjai vadovaujasi tokiais pagrindiniais principais: kreipia dėmesį į biblinės kultūros aplinką; paiso biblinio autoriaus individualumo, t. y. jo kalbos, rašymo stiliaus ir teologijos ypatumų; versdami ir komentuodami tekstą vadovaujasi visumine prieitimi (*holistic approach*) prie teksto.

Kaip tai įgyvendinama praktiškai šiame vertime?

1. Dėmesys biblinės kultūros aplinkai

Atkreipiant dėmesį į teologinius niuansus, pavyzdžiui:

- neapeinama žodžio *baptizō* vertimo problema, pradedant Mk 1,4; žr. komentarą nr. 2 (vertėjų siūlymo verčiant *baptizō* daryti skirtumą, priklausomai nuo veiksmo subjekto – kai juo yra Jonas, versti *nardinti*; kai Jėzus, versti *krikštyti* – bendru ekumeniniu sutarimu buvo atsisakyta; taip dėmesys biblinės kultūros aplinkai išlaikomas sąlygiškai, klausimą aptariant komentarų lygiu).

Detalių lygmeny siekiant parinkti biblinei aplinkai adekvatų žodyną, pavyzdžiui:

- verčiant daiktavardį *artos*, liet. *duona, [duonos] kepalas*, metonimiškai – *maistas, maitinimas*, vartojamas žodis *paplotis* (užuot vartojus *kepalas*), nes biblinėje aplinkoje duona buvo kepama plokščia; žr. Mk 6,41.44; 8,5.6.14.19.

2. Dėmesys biblinio autoriaus individualumui – jo kalbai, rašymo stiliui, teologijos ypatumams

Gerbiant Morkaus stilių, pavyzdžiui:

- atidžiai verčiamas žodžių junginys *kai eutys*, liet. *ir iškart* – vien Mk 1 sk. šis junginys sutinkamas 11 kartų (10.12. 18. 20.21.23.28.29.30.42.43); tai Morkui būdinga stilistinė detalė, kurios dažnas vartojimas atkreipia dėmesį į naratyvo dinamiškumą (*kai eutys* galima versti įvairiai – *ir staiga, tuoj pat* ir pan., tačiau laikantis to paties *ir iškart* pasakojimas tarsi dėsningai veriamas į greitą įvykių grandinę); žr. komentarą nr. 5;

• stiliaus požiūriu panašią funkciją Morkaus pasakojime turi ir žodelis *kai* (678 Mk eilutėse graikiškame tekste sutinkamas net 410 kartų!), dažniausiai vartojamas kaip jungtukas – liet. *ir*, *taip pat*, bet galintis turėti ir visą eilę kitų reikšmių; dažnai vartojant jungtuką *ir* lietuviškoje versijoje siekiama neatitolti nuo Morkaus stilistikos – *ir atėjo... ir pamatė... ir padarė... ir paklausė... ir pasakė...* ir t. t. – epizodai greitai lekia vienas po kito, taip pasakojimo greitumas neleidžia skaitytojui atsikvėpti ir siekia jį patį įtraukti į pasakojamus įvykius;

• kita Morkui būdinga stilistinė detalė – vadinamo *istorinio dabarties* laiko vartojimas, kai paprastai būtų tikimasi būtojo laiko; lietuviškoje versijoje tame pačiame sakinyje (ar dviejų sakinių kombinacijoje) taip pat derinami šie du – esamasis ir būtasis – laikai, siekiant išlaikyti tokiu derinimu kuriamą pasakojamų įvykių dramatiškumą; skaitytojui ši dermė bus gal kiek neįprasta, tačiau taip „elgėsi" tiek graikų, tiek romėnų, tiek... lietuvių klasikinis naratyvas; žr. Mk 1,12-13.21.30-31.

3. Visuminė prieitis (holistic approach) prie teksto jį verčiant ir komentuojant

Siekiant išryškinti Morkaus pasakojimui būdingas teologines gijas, pavyzdžiui:

• nuosekliai laikomasi tos pačios šaknies žodžio vertimo į lietuvių kalbą ta pačia šaknimi – tai, pavyzdžiui, veiksmažodžio paradidōmi, liet. atiduoti, pradedant Mk 1,14, veiksmažodžio akolutheō, liet. sekti, pradedant Mk 1,18, atvejai; žr.

atitinkamai komentarus nr. 6 ir nr. 7; tokiais atvejais, plėtojant teologines gijas, komentarai vystomi per visą tekstą, atpažįstant Morkaus brandinamus teologinius dėsningumus ir taip duodant skaitytojui interpretacines idėjas; žr. komentarus prie tolesnių šių žodžių vartojimo atvejų (savaime suprantama, tokių teologinių gijų tekste yra ir daugiau – jų visų tokiu būdu neįmanoma susisteminti).

Esminis vertėjų siekis visame šiame kompleksiniame darbe – tai padaryti Biblijos tekstą ne tik suprantamą, bet ir, kiek įmanoma, patrauklesnį, stilistiškai gyvą. Literatūriniu požiūriu – tai labai įvairus tekstas. Net jei ir vertintume tą patį – evangelijos – žanrą, turime suvokti, jog čia susiduriame su keturiais skirtingais autoriais, su kiekvieno jų savitais „literatūriniais skoniais", taip pat ir savita teologija. Lengva yra atskirti evangelisto Jono stilistiką nuo trijų sinoptikų, tačiau ir šie trys – Morkus, Matas ir Lukas – taip pat labai skirtingi. Tad verčiant ir redaguojant lietuvišką tekstą reikia išlikti budriemss, nepaslėpti reikšmingo kiekvieno autoriaus savitumo, kas taip pat yra dalis visos biblinės tradicijos turtų. Čia ir suformuluojamas principinis klausimas-uždavinys: kaip perteikti skubantį, ironišką ir stilistiškai nerangų Morkų? Kaip atskleisti Luko klasiškumą? Kaip atvesti skaitytoją į perdėm žydišką Mato pasaulį?

Vertimas – tai pirmiausia vertėjo budėjimas, kad jis savo „literatūriniu skoniu" neužgožtų verčiamo autoriaus ypatingumo. Toks budėjimas ir bus pamatinis naujo Biblijos ver-

timo į lietuvių kalbą bruožas, apimantis pirmiausia vertėjų triūsą, bet tiek pat saistantis lituanistinę redakciją bei ekumeninės redakcinės komisijos darbą. Taip budėdami tikimės Biblijos skaitytojui – ir ypač akylam – pasakyti kažką nauja šiame Biblijos vertimo į lietuvių kalbą istorijos etape.

Komentarai

Dievo Žodžio pažinimas – kiekvienos krikščioniškos bendruomenės pamatas. Biblijos komentarai šiuo požiūriu visuomet buvo reikšmingi, o jų poreikis šiandien – tiek pat didelis kaip ir vakar. Naują vertimą karts nuo karto lydės įvairaus pobūdžio komentarai (pavyzdžiui, istorinio pobūdžio – žr. komentarą nr. 17, midrašinio popūdžio – žr. komentarą nr. 13), vis dėlto didžiausias dėmesys bus teikiamas filologinio bei biblinio-teologinio pobūdžio teksto paaiškinimas. Kodėl?

Filologiniai komentarai paprastai yra įžanga į teksto teologiją. Žodžio etimologijoje, jo reikšminiuose niuansuose ar prasminiuose pasakymų, žodžių junginių niuansuose neretai slypi teologinių įžvalgų užuomazgos. Be šio įrankio, kaip ir be kitų svarbių, tekstas negali būti aiškinamas – taip kiltų pavojus įdėti į tekstą savo įsivaizduojamą prasmę užuot siekus ištraukti tą prasmę iš paties teksto, kas ir yra egzegezės esmė. Skaitytojas tokio pobūdžio komentarus lengvai atpažins – tai svarbesnių žodžių paaiškinimai, kurie skaitantiems tekstą gali padėti toliau lukštenant jo prasmę (pavyzdžiui, žr. komentarą nr. 22, kur aiškinamas Naujojo Testamento teologijai svarbus žodis *dikaios*, liet. *teisus*).

Didžiąją komentarų dalį užima bibliniai-teologiniai paaiškinimai. Juose atsispiriama nuo filologinio-istorinio lygmens ir einama toliau – į teksto teologiją. Šių komentarų, lyginant su ankstesnėmis lietuviškųjų komentarų tradicijomis, naujumas tas, kad jais nesiekiama fiksuoti ir paaiškinti pavienių teologinių konceptų ar pavienių epizodų, bet sąmoningai siekiama išvystyti verčiamam kūriniui būdingas teologines gijas. Tokį vertėjų apsisprendimą lemė ir jau minėta visuminė prieitis prie teksto vertimo bei komentavimo (žr. anksčiau nurodytus atvejus), ir supratimas, jog nėra prasmės kartotis, mat ankstesnės lietuviškųjų komentarų tradicijos ėjo kaip tik pavienių idėjų ar epizodų aiškinimo keliu.

Teksto struktūrinimas

Bendras biblinio teksto struktūrinimas – jo suskirstymas į skyrius ir poskyrius – nėra įkvėpto teksto dalis. Visais atvejais tai – subjektyvus vertėjų požiūris į minties dinamiką tekste, tačiau jis daugiau ar mažiau suponuoja ir teologinį požiūrį. Šiame signaliniame leidinyje siekta išvengti detalesnio teksto struktūrinimo, taigi skaitytojas ras patį bendriausią, išreiškiantį Morkaus pasakojimo dinamikos dėsningumą.

Versija diskusijai

Ši *Evangelijos pagal Morkų* versija lietuviškai skaitytojams įteikiama kaip signalinis leidinys. Tai reiškia, jog tekstas dar

yra atviras nežymiems taisymams. Tikėtina, kad tokie signaliniai leidiniai skaitytoją pasieks periodiškai, kai tik bus parengti kitų Naujojo Testamento knygų vertimai. Taip Lietuvos Biblijos draugija ne tik siekia pratinti auditoriją prie būsimo naujo vertimo, bet drauge ir nori ją pakviesti bendradarbiauti šį vertimą rengiant. Nuo vertimo iki kol pasiekia skaitytoją tekstas dar išgyvena redagavimo procesą. Jame svarbios ne tik profesionalios redaktorių pastabos, bet ir tiesiog skaitytojų reakcijos, pastabos, klausimai. Kaip toks Morkus mane „pagavo"? Ar toks teksto vertimas leido pajusti pasakojamus įvykius ir jų dramatiškumą? Ar tinkamai suskambo parinkti žodžiai? Ar komentarai padėjo suprasti tekstą? O gal trukdė? Ką tikėčiaus rasiąs – kokią papildomą informaciją – naujame viso Naujojo Testamento galutiniame leidime?

Atrodo, šiame prasidėjusiame darbe visi turime, ką veikti – vertėjai, redaktoriai, skaitytojai. Tepadeda mums visiems Žodžio Viešpats įsiklausyti vieniems į kitus.

Leidėjai

TECHNINĖS PASTABOS

Kursyvas – Senojo Testamento citatos, pvz., Mk 1,2.

[Laužtiniai skliaustai] – žodžiai ar jų junginiai laužtiniuose skliaustuose graikiškame tekste, pvz., Mk 3,14.

(Praleista eilutė, pažymint jos numerį skliautuose) – Nestle-Aland graikiškame tekste praleista eilutė, nuoroda į kitus rankraščius, pvz., Mk 7,16.

Pilka spalva pažymėti žodžiai – šių žodžių nėra graikiškame tekste, jie numanomi iš konteksto ir įterpiami dėl lietuviško teksto sklandumo, pvz., Mk 1,45.

Evangelija pagal Morkų

Prologas

Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, Evangelijos pradžia: 1,1-13

1 Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, Evangelijos pradžia[1].
2 Kaip pranašo Izaijo parašyta: *Žiūrėk, pirma tavo*
veido siunčiu savo šauklį, kuris parengs tau kelią, 3 *balsas*
šaukiančiojo dykumoje: paruoškite Viešpaties kelią, tiesius darykite

---

1 *Pradžia:* daiktav. *archē* nusako primato idėją vietos, laiko ar laipsnio požiūriu. Priklausomai nuo konteksto jį galima versti, pavyzdžiui, *pradžia, kilmė, atskaitos taškas, pradmuo, pagrindas, esmė, visuma* (Pr 1,1; 1Kor 15,20). Pradžios kategorija visuomet buvo svarbi asmenų, šeimų, tautų tapatybei pagrįsti. Mk Jėzaus pradžia yra absoliuti – tai rodo du esminiai Jėzaus tapatybę aiškinantys titulai: Kristus (Dievo pateptasis) ir Dievo Sūnus (absoliuti pradžia – kyla iš Dievo). Evangelijoje palaipsniui bus atskleidžiama šių titulų esmė, tačiau jos herojų kelias į Kristaus (Mk 1,14–8,30) ir Dievo Sūnaus (Mk 8,31–16,8) atpažinimą Jėzuje nebus nei lengvas, nei paprastas. Teologinė įtampa (suprasti, kas jis) lydės per visą pasakojimą trajektorijoje nuo Galilėjos iki Jeruzalės. Šios įtampos nepanaikins netgi reikšmingos tikėjimo išpažinimo scenos, kur Jėzus Petro – žydo – bus skelbiamas Krisumi (Mk 8,27-30), o šimtininko – pagonio – Dievo Sūnumi (Mk 15,39).

jo takus, [4]taip pasirodė Jonas, krikštijantis[2] dykumoje
ir skelbiantis atsivertimo[3] krikštą nuodėmėms[4] atleisti.
[5]Ir išėjo pas jį visa judėjų šalis bei jeruzaliečiai visi,
ir buvo jo krikštijami Jordano upėje išpažįstantys
savo nuodėmes. [6]Jonas vilkėjo kupranugario vilną ir

---

2 *Krikštijantis:* veiksm. *baptizō*, paprastai verčiamas žodžiu *krikštyti*, kuris savaime nukreipia į Kristų, Krikšto sakramentą ir krikščionybę. Jono veiksmo nusakymas žodžiu *krikštyti* yra problemiškas – tai tam tikra prasme tos kultūrinės religinės terpės, kurioje Jonas gyveno ir veikė, nepaisymas. Kai kuriose dabartinėse kalbose veiksmažodis *baptizō* neverčiamas, o transkribuojamas ir, regis, ši problema apeinama (pavyzdžiui, angl. *baptize;* it. *battezzare;* pranc. *baptizer*, isp. *bautizar* ir kt.). Tad kaip reikėtų suprasti tai, ką darė Jonas – nepritempiant jo veiksmo prie krikščionybės, nei tapatinant tą veiksmą su daugkartinių ritualinių žydų apsiplovimų praktika? Žodis *baptizō* išties turi įvairias reikšmes, vienaip ar kitaip susijusias su įmerkimu ar panardinimu į vandenį, pavyzdžiui: *nardinti, įmerkti, maudyti, plauti / apiplauti* (ritualine prasme), taip pat *krikštyti*. Reikšmių atpažinimas priklauso nuo konteksto. Tad Jono veiksmą galima būtų nusakyti ir žodžiu *nardinti*. Tai būtų tarpinis variantas tarp Senojo Testamento ritualinių *apiplovimų* ir Naujojo Testamento *krikšto*. Tokia buvus ir Jono funkcija – pervesti, palydėti iš *sena* į *nauja*. Tos pačios šaknies žodžiai Mk vartojami 1,4[2x].5.8[2x].9; 6,14.24.25; 7,4[2x]; 8,28; 10,38[3x].39[3x]; 11,30; 16,16.

3 *Atsivertimas:* daiktav. *metanoia*, kuriuo nusakomas *minties pakeitimas, apsigalvojimas, veiksmo korekcija*.

4 *Nuodėmė:* daiktav. *hamartia*, turintis *nepakankamumo, praradimo, nepataikymo, apsirikimo* reikšmes. Religine moraline prasme suprantamas kaip *kaltė, klaida, nuodėmė, paklydimas*.

juosėjo odinį diržą, valgė skėrius bei laukinį medų 7 ir
skelbė sakydamas: „Po manęs ateina galingesnis už
mane, kuriam nesu vertas nusilenkęs atrišti jo sandalų
dirželio. 8 Aš krikštiju jus vandenyje, o jis krikštys
jus Šventąja Dvasia.“ 9 Ir atsitiko tomis dienomis,
kad atėjo Jėzus iš Galilėjos Nazareto ir buvo Jono
pakrikštytas Jordane. 10 Ir iškart[5] išniręs iš vandens
pamatė perskylančius dangus ir Dvasią kaip balandį
nužengiančią ant jo. 11 O iš tų dangų radosi balsas: „Tu
esi mano mylimasis Sūnus, su tavimi man gera.“ 12 Ir
iškart ta Dvasia išveda jį į dykumą. 13 Ir buvo jis toje
dykumoje keturiasdešimt dienų gundomas šėtono;
buvojo su žvėrimis, o angelai jam tarnavo.

---

5 *Ir iškart:* toks žodžių junginys – *kai euthys* – Mk vartojamas daug dažniau nei kitose evangelijose (iš viso 25 kartus, o Mt, Lk ir Jn – po vieną kartą). Tai vienas iš išskirtinių Mk naratyvo elementų – skubos žymė, paryškinanti ypatingą čia pasakojamų įvykių dinamiškumą. Morkus, atrodo, „lekia“, siekdamas perduoti Jėzaus Įvykį, atsakyti į klausimus apie Nazariečio tapatybę. Tai galima suprasti ir kaip meilės Jėzui ženklą – ji kuo greičiau nori laimėti jam kitus, ir kaip Morkaus nuojautą greitos paruzijos, kurios lūkestis jo kartoje dar nebuvo išblėsęs (Mk 13,30).

I DALIS

KELIAS Į JĖZAUS ATPAŽINIMĄ KAIP KRISTAUS: 1,14–8,30

1. Viešo Jėzaus gyvenimo pradžia ir fariziejų atsakas: 1,14–3,6

14 O kai buvo atiduotas[6] Jonas, atėjo Jėzus į Galilėją,
skelbiantis Dievo Evangeliją 15 ir sakantis: „Metas yra
pribrendęs ir priartėjo Dievo karalystė; atsiverskite ir
tikėkite Evangelija."
16 Ir eidamas palei Galilėjos jūrą pamatė Simoną ir
Andriejų, Simono brolį, metančius tinklus į jūrą, mat
buvo žvejai. 17 Ir pasakė jiems Jėzus: „Čionai, man iš paskos!
Aš padarysiu, kad tapsite žmonių žvejais." 18 Ir iškart,

---

6 *Atiduotas*: veiksm. *paradidōmi* – vienas iš kertinių Mk žodžių. Jis nusako *perdavimo iš vienų rankų į kitas* idėją: *perduoti, atiduoti, įteikti, išduoti, atiduoti priešui* ir pan. Mk šis žodis dar bus pavartotas 19 kartų: 3,19; 4,29; 7,13; 9,31; 10,33[2x]; 13,9.11.12; 14,10.11.18.21.41.42.44; 15,1.10.15. Juo pabrėžtinai rodoma į vis intensyvėjantį Jėzaus atidavimą-išdavimą, kurį iš anksto vaizduoja Jono atidavimas. Jonas – ne tik istorinė, bet ir teologinė figūra, kurioje sutelkiami Senojo Testamento lūkesčiai ir atvirumas Naujajam. Jonas rodo į tęstinumą ir vienovę tarp *sena* (pažadas) ir *nauja* (pažado pildymasis), tačiau jo atidavimu-išdavimu reiškiasi sankirtis tarp šių dviejų išgelbėjimo istorijos laikų.

7 *Nusekė*: veiksm. *akolutheō, sekti, eiti iš paskos, lydėti, būti paklusniam, vadovautis kuo.* Mk šis žodis vartojamas dar 17 kartų: 2,14[2x].15; 3,7; 5,24; 6,1; 8,34[2x]; 9,38; 10,21.28.32.52;

palikę tinklus, nusekė jį[7]. [19]Ir paėjėjęs kiek toliau, pamatė Zebediejaus Jokūbą ir Joną, jo brolį, ir šituos, taisančius laive tinklus. [20]Ir iškart pašaukė juos, o šie, palikę savo tėvą Zebediejų laive su samdiniais[8], nuėjo jam iš paskos.

[21]Ir jie ateina į Kafarnaumą. Ir iškart per šabą įėjęs į sinagogą jis mokė. [22]Ir jie stebėjosi jo mokymu, nes jis mokė kaip turįs galią[9], o ne kaip Rašto aiškintojai.

11,9; 14,13.54; 15,41. Jis yra svarbus mokinystės teminės gijos vystymui, suteikia naratyvui dinamiškumą – į Jėzaus kelią vis kas nors įtraukiamas, atsistoja jam iš paskos, taip tapdamas jo bendru. Tai pratęsia ir Dievo kelionę su išrinktąja tauta Senajame Testamente. *Sekti jį* iš mokinių reikalauja kažką *palikti*. Šiuo atveju – saugią šeimos aplinką ir gerovę užtikrinantį amatą.

8 *Su samdiniais:* t. y. su gaunančiais atlygį. Jokūbo ir Jono verslas – žvejyba – anuomet buvęs išties pelningas. Prekyba žuvimis iš imperijos pakraščių pasiekdavo netgi Romą. Kad jų šeimai gerai sekėsi, liudija samdinių faktas, juk ne kiekviena šeima tokių galėjo samdytis. Jokūbas ir Jonas palieka savo atlygį – atsiplėšia nuo savo turėjimo. Vis dėlto pašaukimo kelyje jie dar mėgins sugrįžti prie atlygio klausimo (Mk 10,35-37; taip pat žr. Mk 10,28; Mt 19,27).

9 *Turįs galią:* Jėzaus galios klausimas svarbus Mk. Čia, pradedant Jono „ateina galingesnis už mane" (Mk 1,7), galima įžvelgti tam tikrą dinamiką: Jėzaus galia, kaip ir Jahvės Senajame Testamente, reiškiasi per žodį (galia mokyti) ir darbus (galia, nukreipta prieš demonus ir nuodėmę; Mk 1,27; 2,10). Šios galios Jėzus nesirezervuoja sau, bet perduoda savo mokiniams (Mk 3,15; 6,7). Klausimas apie Jėzaus galios kilmę įtvirtintas Mk naratyve kaip viena iš jo metmenų gijų. Į jį Jėzus neduoda tiesioginio atsakymo (Mk 11,28-29.33). Tokiu būdu Morkus tarsi įtraukia į įvykius patį skaitytoją, provokuodamas atsakymo ieškoti jį patį.

23 Kaip tik tuo metu jų sinagogoje buvo nešvariosios
dvasios apimtas žmogus, jis suriaumojo sakydamas:
24 „Kas mums ir tau, Jėzau Nazarieti? Atėjai mūsų
sunaikinti? Pažįstu tave, kas esi – Dievo šventasis."
25 Tačiau Jėzus sudraudė ją sakydamas: „Užsičiaupk[10]
ir išeik iš jo." 26 Tuomet jį draskanti nešvarioji dvasia
šaukte šaukdama išėjo iš jo. 27 Visi taip buvo išgąsdinti,
kad ėmė tarp savęs svarstyti sakydami: „Kas tai yra?
Naujas mokymas su galia?! Jis net nešvariosioms
dvasioms įsako ir jos paklūsta jam!" 28 Ir garsas apie
jį iškart pasklido visur, visoje Galilėjos apylinkėje.
29 Ir iškart išėję iš sinagogos atėjo į Simono ir
Andriejaus namus, kartu su Jokūbu ir Jonu. 30 O Simono
uošvė buvo paguldyta karščiuojanti ir jie iškart jam
praneša apie ją. 31 Tad priėjęs ir sugriebęs už rankos,
pažadino ją ir karštis ją pametė, tuomet ji jiems tarnavo.
32 O atėjus vakarui, kai saulė nusileido, pas jį nešė
visus kenčiančius[11] ir demono valdomus. 33 Ir visas
miestas susirinko prie durų. 34 Ir jis pagydė[12] daugelį

---

10 *Užsičiaupk:* raidiškai suponuojama *antsnukio uždėjimo* idėja. Adekvatu situacijai, nes Biblijoje piktojo veikimas vaizduojamas kaip turįs negatyvaus gyvuliškumo bruožų (Pr 3,1; 4,7).

11 *Kenčiančius:* paraidžiui – *blogai turinčius.* Pasakymas reiškia ne vien turinčius fizinę negalę, bet ir *kitaip* kenčiančius, taigi apima platų spektrą žmogaus būvio negalių (Mk 2,17).

12 *Pagydė:* tas pats žodis gali reikšti ir *būti tarnu, aptarnauti, rūpintis* (Mk 3,2.10; 6,5.13; taip pat žr.Mt 20,28). Klasikinėje graikų kalboje juo nusakoma *tarnavimo viršesnio rango asmenims,* taip pat *tarnavimo kultine prasme* idėja.

kenčiančių dėl įvairių negalių, daugybę demonų išvarė
ir neleido demonams kalbėti, nes jie žinojo, kas jis.
35 Anksti ryte, prieš auštant, jis atsikėlęs išėjo ir
pasitraukė į negyvenamą vietą ir tenai meldėsi[13].
36 O jam įkandin nuėjo Simonas ir kurie buvo su juo.
37 Ir suradę jį, sako jam: „Visi tavęs ieško.“ 38 O jis jiems
sako: „Eikime kitur, į gretimus miestelius[14], kad ir tenai
skelbčiau – tam juk esu išėjęs.“ 39 Ir vaikščiojo po visą
Galilėją, skelbdamas jų sinagogose ir išvarinėdamas
demonus.

40 Ir ateina pas jį raupsuotasis, besišaukiantis jo, ir
puolęs į kelius sako jam: „Jeigu norėtum, pajėgtum mane
apvalyti.“ 41 O jis, gailestingumo apimtas[15], ištiesęs[16]
ranką palietė jį ir sako jam: „Noriu, būk apvalytas.“ 42 Ir
iškart raupsai nuo jo pasišalino, ir jis tapo apvalytas.

---

13 *Meldėsi:* čia pavartotas žodis *proseuchomai* skamba panašiai kaip *prosechō*, raidiškai *į / link turėti*. Šis žodis buvo vartojamas ir kaip jūrinis terminas su reikšmėmis *nukreipti laivą žemės link, prisišvartuoti, užsukti į uostą*. Toks sąskambių panašumas generuoja mintį apie maldą kaip įsitvėrimą į Dievą nelygu į saugią žemę.

14 *Miestelius: komopolis* – miestas, turintis prekybos teises, pasak graikų visuomeninės sampratos – *mažas miestelis.*

15 *Gailestingumo apimtas:* veiksm. *splanchnizomai* nusako *buvimą giliai emociškai sujudintam.* Tos pačios šaknies daiktavardis tiesiogine prasme reiškia *vidurius, įsčias*, perkeltine – *gilų vidinį jausmą* (Mk 6,34; 8,2; 9,22).

16 *Ištiesęs:* ne tik *ištiesti*, bet ir *sutelkti jėgą* – *įtempė* ranką jėgai parodyti. Senajame Testamente Dievo ranka yra vienas iš jo galybės ženklų (Iš 15,6). Dieviška galia dabar sutelkta Jėzuje, kuris yra regima Dievo rankos personifikacija.

43 Tuomet įgrasinęs iškart jį pavarė 44 sakydamas
jam: „Žiūrėk, kad niekam nieko nesakytum, bet eik,
pasirodyk kunigui ir kaip liudijimą jiems paaukok už
savo apvalymą, ką nustatė Mozė.“ 45 O šis išėjęs pradėjo
taip plačiai skelbti ir garsinti tą įvykį, kad Jėzus negalėjo
daugiau viešai įeiti į miestą, bet buvojo negyvenamose
vietose. Tačiau pas jį ėjo iš visų pusių.

2 Po kelių dienų jam ir vėl atvykus į Kafarnaumą,
pasigirdo kalbos jį esant namuose. 2 Tuomet
susirinko daugybė, kad netgi prie durų nebebuvo
vietos, o jis jiems kalbėjo. 3 Ir ateina pas jį nešantys
paralyžiuotąjį, paėmę keturiese. 4 Tačiau negalėdami
per minią prie jo prinešti, praardė stogą, kur Jėzus
buvo, ir padarę angą nuleido žemyn gultą, ant kurio
paralyžiuotasis buvo paguldytas. 5 Ir Jėzus, pamatęs
jų tikėjimą, sako paralyžiuotajam: „Vaike[17], tavo
nuodėmės atleidžiamos.“ 6 Tačiau tenai buvo keletas
Rašto aiškintojų, sėdinčių ir svarstančių[18] savo širdyse:
7 „Ką šitas čia kalba? Piktžodžiauja prieš Dievą! Kas
gali atleisti nuodėmes, jei ne vienas Dievas?“ 8 O Jėzus,
iškart perpratęs savo dvasia, kad jie taip svarstą savyje,
sako jiems: „Kodėl tą svarstote savo širdyse? 9 Kas yra
lengviau – pasakyti paralyžiuotajam: ‚Atleidžiamos
tavo nuodėmės‘, ar pasakyti: ‚Kelkis, imk savo gultą ir

---

17 *Vaike:* į Rašto aiškintoją Judėjoje buvo kreipiamasi *rabbi* (mano mokytojau), o Galilėjoje – *abba* (tėve). Toks Jėzaus kreipimasis greičiausiai suponuoja pastarąją vartoseną.

18 *Svarstančių:* akylai apskaičiuojančių, sveriančių argumentus.

vaikščiok'. 10Tad kad žinotumėte Žmogaus sūnų turint
galią žemėje atleisti nuodėmes, sako paralyžiuotajam:
11,Sakau tau, kelkis, imk savo gultą ir eik į savo namus'."
12Ir tas atsikėlė, iškart pasiėmęs gultą, išėjo priešais
visus taip, kad visi apstulbę šlovino[19] Dievą, sakydami:
„Taip dar nesame matę."
13Ir vėl išėjo į pajūrį, o visa minia ėjo pas jį ir jis juos
mokė. 14Praeidamas pamatė Alfiejaus Levį, sėdintį
muitinėje, ir sako jam: „Sek[20] mane." Ir pakilęs šis
nusekė jį. 15Ir kai Jėzus buvo pasodintas pusiaugula[21]
Levio namuose prie stalo ir daugelis muitininkų bei
nusidėjėlių valgė kartu su juo ir jo mokiniais – mat
buvo daugybė, sekančių jį – atsitiko, 16kad fariziejų
Rašto aiškintojai, pamatę jį valgant su nusidėjėliais

---

19 *Šlovino:* čia vartojamam veiksm. *doksazō* Naujajame Testamente teikiamos religinės reikšmės – *garbinti, aukštinti* ir pan. Įdomu, jog graikų klasikoje šis žodis turi reikšmes, įimančias racionalų pradą – *galvoti, numanyti, turėti nuomonę, spręsti.* Šlovinimo negali būti be pažinimo.

20 *Sek ...nusekė ...sekančių:* veiksm. *akolutheō* vartojimas 14-15 eil. (žr. 1,18 komentarą) tęsia sekimo Jėzų giją. Į *sekti jį* dinamiką įtraukiamas muitininkas Levis – kadangi okupantų valdžios kolaborantas, tai „teisiųjų" akimis žiūrint – nusidėjėlis. Į šią *sekti jį* dinamiką yra patekę *daugybė* nusidėjėlių. Tokia nuoroda, skaitoma ekleziologiniu lygmeniu, galėtų reikšti bent du dalykus: pirma, buvimas su Jėzumi automatiškai nepadaro „teisiaisias"; antra, Jėzaus sekimui reikalingas kolektyvinis – *daugybės* – matmuo.

21 *Pasodintas pusiaugula:* valgoma buvo gulomis arba pusiau gulomis.

ir muitininkais, priekaištavo jo mokiniams, kam
jis valgąs su muitininkais ir nusidėjėliais. 17Tai
išgirdęs Jėzus jiems sako: „Ne stipriesiems reikia
gydytojo, o kenčiantiems. Atėjau šaukti ne teisiųjų[22],
o nusidėjėlių.“

18Jono mokiniai ir fariziejai pasninkavo. Ir ateina
vieni tokie ir sako Jėzui: „Kodėl Jono mokiniai ir
fariziejų mokiniai pasninkauja, o tavo mokiniai
nepasninkauja?“ 19Tuomet Jėzus jiems pasakė: „Argi
gali pajauniai pasninkauti, kai jaunikis yra su jais?
Tą laiką, kol jaunikis su jais, jie negali pasninkauti.
20Tačiau ateis dienos, kada jaunikis bus nuo jų
atskirtas[23] ir tada – tą dieną – jie pasninkaus. 21Niekas
nesiuva naujo audinio lopo ant seno drabužio, o jei ne,
anas atplėšia nuo šio skiautę – naujas nuo seno – ir
skylė padidėja. 22Ir niekas nepila jauno vyno į senus
vynmaišius, o jei ne, vynas suplėšys vynmaišius – ir
vynas sugadinamas, ir vynmaišiai. Jauną vyną – tik
į naujus vynmaišius!“

---

22 *Teisiųjų:* būdvardis *dikaios* Mk pavartotas tik du kartus – be šio atvejo, dar 6,20. Šiuo žodžiu bendriausia prasme reiškiama *kokios normos atitikimo* ar *pripažinimo* idėja, santykyje su kitu asmeniu – *pripažinimas kito egzistencijos, sąlygų sukūrimas tai egzistencijai realizuotis.* Gali būti verčiamas: *teisus, doras, geras, dorybingas, pareigingas, nešališkas, tikslus* ir pan. Paraidžiui 2,17c frazė skambėtų taip: *atėjau šaukti ne atitinkančių normą, bet nepataikančių [į ją].*

23 *Atskirtas:* veiksm. *apairō,* iš *apo-, nuo* ir *airō, kelti, pakelti.* Galima įžvelgti aliuziją į Jėzaus pakėlimą ant kryžiaus (Jn 3,13-15).

23 Ir atsitiko per šabą, kad Jėzus ėjo pasėlių pakraščiu
ir jo mokiniai pakeliui pradėjo raškyti varpas. 24 Tada
fariziejai sakė jam: „Žiūrėk, per šabą daro, kas
neleistina." 25 O jis jiems sako: „Niekada neskaitėte,
ką padarė Dovydas, kai stokojo ir išalko jis ir buvę
su juo? 26 Kaip užėjęs į Dievo namus prie vyriausiojo
kunigo Abjataro valgė paaukotos duonos, kurios neleista
valgyti, nebent kunigams, ir davė su juo esantiems."
27 Ir pridūrė jiems: „Šabas atsirado dėl žmogaus, bet
ne žmogus dėl šabo. 28 Tad ir Žmogaus sūnus yra šabo
Viešpats."

3 Ir vėl įėjo į sinagogą. Ten buvo žmogus,
turintis padžiūvusią ranką. 2 O jie stebėjo
jį, kad jį apkaltintų, jeigu jis per šabą gydys jį. 3 Ir
sako tam žmogui, turinčiam apmirusią ranką:
„Atsistok į vidurį!" 4 O jų klausia: „Leistina per
šabą gera daryti ar bloga daryti, gyvybę gelbėti[24]

---

24 *Gelbėti*: veiksm. *sōzō*, turintis *gelbėti, apsaugoti, išvesti saugiai* ir kt. reikšmes, priklausančias nuo subjekto ir konteksto. Šis žodis Mk labai dažnas, be šio atvejo, jį dar randame 5,23.28.34; 6,56; 8,35[2x], 10,26.52; 13,13.20; 15,30.31[2x]; 16,16. Šioje eilutėje turime paralelizmą: *gera daryti // gyvybę gelbėti* ir *bloga daryti // pražudyti*. *Pradžios knygoje*, o ir apskritai Biblijoje, Dievo sukurta tikrovė matoma kaip gera, o kūrimas suprantamas kaip tikrovės gelbėjimo veiksmas – chaoso, netvarkos įveikimas (Pr 1 sk.). Kūrimu reiškiasi Dievo *gelbėti*, o Dievo gelbėjimu reiškiasi jo *kurti*. Jėzaus veikime taip pat sąveikauja šios dvi *gelbėti-kurti* linijos – per gelbstintį jo veikimą kūrinija atstatoma iš chaoso būklės (nuodėmės, apsėdimo, ligos, sužeidimo ir pan.) į naują *gera* tikrovę.

ar pražudyti?“ O tie tylėjo. 5Tada, apžvelgęs juos
rūsčiai ir nuliūdęs dėl jų širdies kietumo[25], sako
tam žmogui: „Ištiesk ranką!“. Tuomet jis ištiesė
ir jo ranka atgijo[26]. 6O fariziejai išėję iškart su
erodininkais sušaukė prieš jį pasitarimą, kokiu
būdu jį pražudyti.

2. Viešo Jėzaus gyvenimo tąsa ir saviškių atsakas: 3,7–6,6

7Ir Jėzus su savo mokiniais pasitraukė link
jūros, o didelė minia iš Galilėjos nusekė[27] jį; taip
pat iš Judėjos 8ir iš Jeruzalės, ir iš Idumėjos, ir
Užjordanės, ir Tyro bei Sidono apylinkių didelė
mina, girdėdama ką jis darė, nuėjo pas jį. 9Ir
pasakė savo mokiniams, kad dėl minios valtelė jo
lauktų - kad ta jo nesuspaustų. 10Daugelį gi jis
pagydė, todėl kas turėjo negalių[28] veržėsi jo paliesti.
11Ir nešvariosios dvasios, kai tik jį išvysdavo,

---

25 *Kietumas:* čia pavartotas medicininis techninis terminas *pōrōsis*, nusakantis lūžusio kaulo suaugimą taip, kad jis tampa *nejudrus, sustabarėjęs*. Naujajame Testamente šis žodis vartojamas tik perkeltine prasme ir reiškia širdies, akių, minties *kietumą, aklumą, uždarumą, nejautrumą* ir pan.

26 *Atgijo:* t. y. sugrąžinta į ankstesnę būklę. Stebuklus paprastai suprantame vienareikšmiškai kaip gamtos dėsnių peržengimą. Bibline prasme ne ką mažiau svarbus yra ir natūralios tvarkos atkūrimo ar kūrinijos sugrąžinimo į jai deramą vietą aspektas.

27 *Nusekė:* žr. 1,18 ir 2,14-15 komentarus.

28 *Negalių:* perkeltine prasme – *kančia, liga, skausmas, vargas*, o tiesiogine – *botagas, bizūnas, rykštė*.

kniubdavo prieš jį ir baubdavo, sakydamos: „Tu
esi Dievo Sūnus.“ 12 Bet griežtai jas draudsdavo[29],
kad jo negarsintų.
13 Ir užkopia į kalną ir pasišaukia, kuriuos
jis norėjo, ir jie išėjo pas jį. 14 Ir paskyrė Dvylika
[kuriuos pavadino apaštalais], kad būtų su juo ir kad
siųstų juos būti skelbėjais, 15 ir kad jie turėtų galią
išvarinėti demonus. 16 [Ir paskyrė Dvylika]: Simoną,
pavadindamas jį Petro vardu, 17 Zebediejaus Jokūbą
ir Jokūbo brolį Joną, pavadindamas juos Boanerges
vardu, kas reiškia ‚griaustinio sūnūs‘, 18 Andriejų,
Pilypą, Baltramiejų, Matą, Tomą, Alfiejaus Jokūbą,
Tadą, Simoną Kanaanietį ir 19 Judą Iskarijotą, kuris
ir atidavė[30] jį.
20 Ir jis pareina namo, ir vėl susirenka minia, kad
jie negalėjo netgi duonos pavalgyti. 21 Tai išgirdę, jo
artimieji išėjo jo tramdyti, mat sakė: „Jis pamišęs.“
22 O Rašto žinovai, nusileidę iš Jeruzalės, sakė, kad
jis turįs Belzebulą ir kad per demonų kunigaikštį
išvarinėjąs demonus. 23 Tuomet pasišaukęs juos, kalbėjo
jiems palyginimais: „Kaip gali šėtonas šėtoną išvaryti?

---

29 *Draudsdavo:* t. y. siekė pažaboti žiaurumą ar prievartą. Čia vartojamas žodis įima blogio apribojimo, izoliavimo, sulaikymo ir pan. idėją.

30 *Atidavė:* Mk reikšmingas žodis *paradidōmi* (žr. 1,14 komentarą). Apie Judo išdavystę bus papasakota daug vėliau, tačiau Morkus, užbėgdamas įvykiams už akių, skuba apie tai informuoti. Taip jis pabrėžtinai vysto teologiškai reikšmingą Jėzaus atidavimo-išdavimo giją.

24 Ir jei karalystė būtų susiskaldžiusi, tokia karalystė
negali išlikti. 25 Ir jei namai susiskaldę, tokie namai
negalės išlikti. 26 Ir jei šėtonas sukilo prieš save ir
susiskaldė, jis negali išlikti, bet gauna galą. 27 Niekas gi
negali, įėjęs į galiūno namus, pasiglemžti jo nuosavybės,
jei pirmiau to galiūno nebūtų surišęs. Tik tada jo
namus apiplėš. 28 Amen[31] sakau jums: visos nuodėmės
žmonių sūnums bus atleistos ir netgi piktžodžiavimai,
kad ir kaip jie būtų piktžodžiavę, 29 tačiau kas tik
būtų piktžodžiavęs prieš Šventąją Dvasią, tas neturi
atleidimo per amžius, bet yra kaltas amžina nuodėme.“
30 O jie sakė: „Jis turįs nešvariąją dvasią.“

31 Tuomet ateina jo motina ir jo broliai ir, lauke
stovėdami, siuntė pas jį pašaukti jo. 32 Ir sėdinti
aplink jį minia sako jam: „Žiūrėk, tavo motina ir tavo
broliai [ir tavo seserys] lauke teiraujasi tavęs.“ 33 O jis
atsiliepdamas jiems sako: „Kas yra mano motina ir
[mano] broliai?“ 34 Ir apžvelgęs aplink ratu sėdinčius[32]

---

31 *Amen:* hebraizmas, atliekantis tvirtinimo funkciją, paprastai verčiamas *iš tiesų*. Šiuo žodžiu apie dalyką pasakoma, kad jis *vertas tikėjimo* ar *pasitikėjimo*.

32 *Aplink ratu sėdinčius:* 31-34 eil. žaidžiama *stovėti lauke* ir *sėdėti kartu* prasmėmis. Savus „surišančios“ bendrystės ribos yra Dievo valios vykdymas. Tačiau stovėjimas lauke, suprastas kaip metafora, taip pat ir Jėzaus motinai Marijai suteikia negatyvumo žymę jos tikėjimo atžvilgiu (vienas elementas iš negatyviosios Mk mariologijos; taip pat žr. Mk 3,20-21). Tokia Morkaus taktika vis dėlto gali būti vertinama kaip itin bibliška – į Mariją jis taip pat žvelgia kaip į esančią tikėjimo kelyje, kaip ir visi po jos įtikėjusieji.

taria: „Štai mano motina ir mano broliai. 35 Juk kas tik
vykdo Dievo valią, tas yra mano brolis ir mano motina.“
4 Ir vėl pradėjo mokyti prie jūros. Ir susirinko pas
jį didžiausia minia, todėl jis įsėdo į laivą, kad
būtų ant vandens. O visa minia buvo ant kranto palei
jūrą. 2 Ir daug ko mokė juos palyginimais, ir kalbėjo
jiems mokydamas: 3 „Klausykite! Štai sėjėjas išėjo sėti.
4 Ir atsitiko besėjant, jog viena sėkla nukrito prie kelio,
atskrido paukščiai ir prarijo ją. 5 O kita nukrito ant
uolynės, kur nebuvo daug žemės, ir iškart sudygo, nes
neturėjo dirvos gelmės. 6 Ir kai patekėjo saulė, ji buvo
nudeginta ir, kadangi neturėjo šaknies, nuvyto. 7 Kita
nukrito tarp erškėčių. O kai erškėčiai užaugo, užgožė
ją ir ji nedavė vaisiaus. 8 O kitos nukrito į derlingą
žemę ir davė derlių, augančios ir tarpstančios atnešė
viena trisdešimteriopą, kita šešiasdešimteriopą, dar
kita šimteriopą.“ 9 Ir pridūrė: „Kas turi ausis klausyti,
teklauso[33]!“

10 Ir kai jis buvo vienas, aplink jį kartu su Dvylika
esantys klausinėjo jo apie palyginimus. 11 Ir jis atsakė
jiems: „Jums atiduotas Dievo karalystės slėpinys,
o tiems – ne jūsiškiams – viskas perteikiama
palyginimais, 12 kad *matantys matytų ir neišvystų bei girdintys
girdėtų ir nesuvoktų, kad neatsigręžtų ir nebūtų jiems atleista* .“

---

33 *Klausyti... teklauso:* du kartus pavartotas veiksm. *akuō*, kurio pirminės reikšmės – *klausyti, girdėti;* gali reikšti ir *suprasti, pasimokyti, paisyti, būti atidžiam* ir pan. reikšminius atspalvius. Kas buvo išgirsta, turi būti ir suprasta – *tikėjimas siekia suprasti* (šv. Anzelmas Kenterberietis).

13 Ir klausia jų: „Nesupratote šito palyginimo? Tai kaip
visus palyginimus suvoksite? 14 Sėjėjas sėja žodį. 15 Pas
esančius būtent palei kelią, kur sėjamas žodis – kada
tik beišgirstų – iškart ateina šėtonas ir paglemžia
juose pasėtą žodį. 16 O kurie yra sėjami ant uolynės,
jie, vos išgirdę žodį, iškart su džiaugsmu jį priima.
17 Bet kadangi jie nėra įsišaknįję, mat yra nepastovūs,
tai ištikus priespaudai ar persekiojimui dėl žodžio,
iškart suklumpa. 18 O kiti reiškia tuos, sėjamus tarp
erškėčių – jie yra išgirdę žodį. 19 Tačiau užplūstantys
dabarties rūpesčiai bei turto vilionė ir kitokie troškimai
užgožia žodį ir jis tampa bevaisis. 20 O anie – pasėtieji
į gerą žemę – jie klauso žodžio, jį įsileidžia ir duoda
vaisių: kas trisdešimteriopą, kas šešiasdešimteriopą,
kas šimteriopą.“

21 Ir jis kalbėjo jiems: „Nejaugi įnešamas žiburys, kad
būtų padėtas po kaušu ar po lova? Ar ne tam, kad būtų
pakeltas ant stovo? 22 Juk nėra paslėpta, kad nebūtų
atskleista, ir nebūna uždengta, nebent tam, kad iškiltų
į viešumą. 23 Jeigu kas turi ausis klausyti, teklauso!“

24 Ir sakė jiems: „Įsidėmėkite, ką girdite. Kokiu saiku
seikėjate, taip jums bus atseikėta ir jums bus pridėta.
25 Nes kas turi, tam bus duota, o kas neturi, iš jo bus
paimta ir tai, ką turi.“

26 Ir tęsė: „Dievo karalystė yra taip, tarsi žmogus
bertų dirvon sėklą. 27 Ar jis gultųsi ar keltųsi, naktį ar
dieną, tačiau sėkla dygsta ir auga, jam nežinant kaip.
28 Žemė savaime duoda vaisių: pirmiausia želmenį,
po to varpą, paskui brandų grūdą toje varpoje. 29 O kai

derlius atiduodamas[34], iškart imamasi pjautuvo, nes
pjūtis prisiartino."

30 Ir sakė: „Su kuo palyginsime Dievo karalystę
ar kokiu palyginimu ją aprašysime? 31 Ji – tarytum
garstyčios grūdelis, kuris kai beriamas dirvon, esti
mažesnis už visas šitos žemės sėklas. 32 Bet pasėtas
auga ir tampa didesnis už visas daržoves, ir išleidžia
dideles šakas, kad net dangaus sparnuočiai gali ilsėtis jo
pavėsyje." 33 Būtent daugeliu tokių palyginimų jis skelbė
jiems žodį, kiek jie galėjo klausytis. 34 Be palyginimo
jis jiems nekalbėjo, tačiau saviems mokiniams viską
aiškino atskirai.

35 Tą pačią dieną, atėjus vakarui, sako jiems:
„Persikelkime į kitą pusę." 36 Ir palikę minią, prisijungia
prie jo, buvusio laive. O kitos valtys jį lydėjo. 37 Ir pakyla
didžiulis vėjo viesulas, o bangos taip virto į laivą, kad
laivą tuoj pat tvindė. 38 O jis laivagalyje miegojo ant
priegalvio. Tuomet jie žadina jį ir klausia jo: „Mokytojau,
ar tau nerūpi, kad žūstame?" 39 Ir pabudęs jis sudraudė
vėją ir įsakė jūrai: „Tylėk ir nurimk[35]!" Tuomet vėjas
liovėsi ir stojo didelė ramuma. 40 O jis jiems tarė: „Kodėl
jūs tokie bailūs? Nejaugi dar netikite?!" 41 Ir buvo didžiai

---

34 *Derlius atiduodamas:* kalbinės sąsajos – veiksm. *paradidōmi* vartojimas (žr. 1,14 komentarą) – leidžia įžvelgti šiuo įvaizdžiu darant aliuziją į Jėzaus atidavimą, kuris tampa Dievo karalystės derlingumo pagrindu.

35 *Tylėk ir nurimk:* jūra Biblijoje – vienas iš personifikuotų chaoso elementų, riaumojantis pirmykštis monstras (žr. Mk 1,25 komentarą).

baiminte įsibaiminę ir sakė vieni kitiems: „Kas tada
jis yra, kad ir vėjas, ir jūra jam paklūsta?“

5 Ir atplaukė į kitą jūros krantą, į Geraziečių kraštą.
[2]Išlipus jam iš laivo, iškart priešais jį iš kapinių
išbėgo žmogus, nešvariosios dvasios apsėstas. [3]Jis
gyveno kapuose ir net grandine niekas jau negalėjo
jo surišti. [4]Jis dažnai buvo surišamas pančiais ir
grandinėmis, bet tos grandinės jo buvo sudaužomos ir
tie pančiai sutraukomi ir niekas nepajėgė jo sutramdyti.
[5]Per visas naktis ir dienas jis riaumojo kapuose bei
kalnuose ir žalojosi akmenimis. [6]O pamatęs iš tolo
Jėzų, jis atskubėjo, parpuolė kniūbsčias prieš jį [7]ir
su įniršiu rėkdamas sakė: „Kas man ir tau, Jėzau,
Dievo Aukščiausiojo sūnau? Maldauju tave dėl Dievo,
nekamuok manęs!“ [8]Mat jis buvo jam paliepęs: „Išeik,
nešvarioji dvasia, iš to žmogaus!“ [9]Tuomet Jėzus jį
paklausė: „Kuo tu vardu?“ Ir jam atsako: „Mano
vardas Legionas, nes esame gausūs.“ [10]Ir labai prašė
jį neišsiųsti jų iš to krašto. [11]O toje vietoje palei kalną
ganėsi didžiulė kiaulių banda. [12]Tuomet dvasios paprašė
jį sakydamos: „Pasiųsk mus į tas kiaules, kad į jas
sueitume.“ [13]Ir leido joms. Tada tos nešvariosios dvasios
išėjusios suėjo į tas kiaules ir banda strimgalviais
metėsi nuo skardžio į jūrą, kokie du tūkstančiai, ir toje
jūroje paskendo. [14]O ganantys jas pabėgo ir pranešė
apie tai mieste ir kaimuose. Ir atėjo pažiūrėti, kas čia
yra atsitikę. [15]Ir jie ateina pas Jėzų ir mato apsėstąjį –
tą turėjusį Legioną – sėdintį apsirengusį ir atėjusį
į protą, ir juos apėmė baimė. [16]Ir mačiusieji apsakė

patekusi į dar pavojingesnę būklę, 27 išgirdusi apie Jėzų
ir atėjusi į minią, iš nugaros palietė jo drabužį. 28 Mat ji
manė: „Jeigu prisileisčiau bent prie jo drabužių, būsiu
išgelbėta.“ 29 Ir iškart išdžiūvo jos kraujo šaltinis ir ji
pajuto kūnu, kad buvo pagydyta iš savo ligos. 30 O Jėzus,
iškart savyje atpažinęs iš jo išėjus galią, atsigręžęs
į minią paklausė: „Kas palietė mano drabužius?“ 31 Ir
sakė jam jo mokiniai: „Matai minią, besigrūdančią
aplink tave iš visų pusių, ir klausi ‚Kas mane palietė?‘“
32 Ir dairėsi, kad pamatytų tą, tai padariusią. 33 Tada
ta moteris, baimės apimta ir drebanti, žinodama, kas
jai atsitiko, atėjo ir sukniubusi prieš jį pasakė jam visą
tiesą. 34 O jis jai pasakė: „Dukra, tavo tikėjimas išgelbėjo
tave. Eik ramybėje ir būk išgijusi iš savo ligos.“

35 Dar jam tebekalbant, ateina kai kurie nuo sinagogos
vyresniojo sakydami: „Tavo dukra mirė, kodėl dar
kvaršini galvą mokytojui?“ 36 O Jėzus, nugirdęs tai
kalbant, sako sinagogos vyresniajam: „Nebijok, vien
tikėk.“ 37 Ir nė vienam neleido eiti kartu su juo, išskyrus
Petrą, Jokūbą ir Jokūbo brolį Joną. 38 Ir ateina į sinagogos
vyresniojo namus, ir mato sumaištį, graudžiai
verkiančius bei raudančius. 39 Ir įėjęs sako jiems: „Ko
esate sutrikę ir verkiate? Vaikelis nemirė, bet miega.“
40 O jie juokėsi iš jo. Tuomet jis, išvaręs visus, pasiima
vaikelio tėvą, motiną bei atėjusius su juo ir įeina ten,
kur buvo vaikelis. 41 Ir suėmęs vaikelį už rankos, sako jai:
„Talita kum“, kas išvertus reiškia „Mergaite, sakau tau,
pabusk!“ 42 Ir ta mergaitė iškart atsikėlė ir vaikščiojo.
Juk buvo dvylikos metų. Ir jie [iškart] stulbte apstulbo.

43 O jis griežtai įsakė jiems, kad niekas to nesužinotų,
ir liepė duoti jai valgyti.
6 Ir išėjęs iš ten ateina į savo tėviškę, jo mokiniams
sekant[37] jį. 2 Ir atėjus šabui pradėjo mokyti
sinagogoje, o daugelis girdinčių stebėdamiesi klausė:
„Iš kur jam tai? Ir kas per išmintis jam duota? Netgi
tokie stebuklai daromi jo rankomis! 3 Argi šis nėra
amatininkas[38], Marijos sūnus ir Jokūbo, Jozės, Judo bei
Simono brolis? Ir argi jo seserys negyvena čia su mumis?“
Ir jie piktinosi juo. 4 O Jėzus jiems sakė: „Pranašas
nebūna be pagarbos, nebent savo tėviškėje, pas savo
gentainius ir savo namuose.“ 5 Ir negalėjo padaryti
tenai nė vieno stebuklo, tik keliems ligoniams uždėjęs
rankas juos pagydė. 6 Ir stebėjosi dėl jų netikėjimo, ir
ėjo mokydamas per apylinkės kaimus.

3. Viešo Jėzaus gyvenimo tąsa ir mokinių atsakas: 6,7–8,30

7 Ir pasišaukia Dvylika, ir pradėjo juos siųsti po du.
Davė jiems galią nešvariosioms dvasioms 8 ir liepė
jiems, kad be lazdos, neimtų į kelią nei duonos, nei
kelionmaišio, nei pinigų dirže, 9 tik užsirištų sandalus.
„Ir nesivilkite dviejų tunikų, – 10 sakė jiems. – Jei
į kuriuos namus užeitumėte, ten pasilikite, kolei
iš tenai išvyksite. 11 Ir jei kuri vietovė nepriimtų ir

---

37 *Sekant:* veiksm. *akolutheō* (žr. 1,18 komentarą).

38 *Amatininkas:* taip pat *meistras, darbininkas, kūrėjas.* Čia galima versti, pavyzdžiui, *dailidė, stalius, statybininkas.* Vakarų interpretacijos tradicijoje vyrauja siauresnė *staliaus, dailidės,* o Rytų – platesnė *amatininko, meistro* reikšmė.

neklausytų jūsų, išeidami iš tenai nusikratykite dulkes
nuo padų kaip liudijimą jiems." 12 Ir iškeliavę skelbė, kad
jie atsiverstų, 13 vijo daugelį demonų, tepė[39] aliejumi
daugelį ligonių ir juos gydė.

14 Ir išgirdo apie jį karalius Erodas, nes garsus pasidarė
jo vardas, ir buvo kalbama, kad Jonas Krikštytojas
buvo prikeltas iš numirusių ir todėl per jį veikia galios.
15 O kiti sakė, kad jis yra Elijas, o dar kiti kalbėjo, kad
pranašas, tarsi vienas iš pranašų. 16 Tuomet Erodas,
tai sužinojęs, pareiškė: „Jonas, kuriam aš nukirtau
galvą, jis prikeltas."

17 Būtent Erodo įsakymu – dėl jo brolio Pilypo žmonos
Erodiados, nes buvo ją vedęs – Joną suėmė ir jį įkalino.
18 Mat Jonas Erodui sakė: „Neleistina tau turėti savo
brolio žmoną." 19 Dėl to Erodiada degė pagieža Jonui
ir troško padaryti jam galą, tačiau neįstengė. 20 Nes
Erodas bijojo Jono, žinodamas jį esant teisų ir šventą
vyrą, ir saugojo jį. Nors girdėdamas jį labai nerimavo,
tačiau noriai jo klausė.

21 Ir atėjo palanki diena, kada Erodas per savo
gimtadienį iškėlė pokylį savo valdininkams,
kariniams tribūnams ir Galilėjos įžymiesiems.
22 Atėjusi jo Erodiados dukra šokiu patiko Erodui
ir kartu puotaujantiems. Karalius mergaitei tarė:
„Ko tik norėtum, prašyk manęs, ir duosiu tau." 23 Ir
[iškilmingai] jai prisiekė: „Ko tik manęs prašytum,

---

39 *Tepė:* metaforinė čia vartojamo graikiško žodžio reikšmė – *paruošti, paraginti varžyboms* ar *kovai.*

duosiu tau, netgi iki pusės savo karalystės.“ 24 Ir išėjusi
paklausė savo motinos: „Ko prašyti?“ Ši gi atsakė: „Jono
Krikštytojo galvos.“ 25 Ir iškart skubiai sugrįžusi pas
karalių paprašė sakydama: „Noriu, kad nedelsiant
duotum man ant padėklo Jono Krikštytojo galvą.“
26 Tuomet karalius labai nuliūdo taip pažadėjęs, bet
dėl svečių nenorėjo jai atsakyti. 27 Ir iškart pasiuntęs
budelį, karalius įsakė atnešti jo galvą. Šis nuėjęs
kalėjime jį nukirsdino. 28 Ir atnešęs ant padėklo jo
galvą, padavė ją mergaitei, o ta mergaitė padavė savo
motinai. 29 Tai išgirdę jo mokiniai atėjo ir paėmė
numirėlį ir palaidojo jį kape.

30 Ir susirenka pas Jėzų apaštalai, ir apsakė jam visa,
ką nuveikę ir ko mokę. 31 O jis sako jiems: „Eikite jūs sau
vieni į negyvenamą vietą ir pailsėkite truputį.“ Buvo
mat daug ateinančių ir išeinančių ir jie netgi neturėjo
progos pavalgyti. 32 Ir jie sau vieni išplaukė laivu
į negyvenamą vietą. 33 Kadangi juos išplaukiančius
pamatė, tai daugelis sužinojo ir pėsčiomis iš visų
miestų subėgo tenai, aplenkdami juos.

34 Tuomet Jėzus išėjęs pamatė didžiulę minią ir jam
pagailo jų, nes buvo *tarsi avys, neturinčios piemens*. Ir pradėjo
mokyti juos daugelio dalykų. 35 Kada jau buvo atėjęs
vėlyvas vakaras, jo mokiniai prisiartinę kalbėjo: „Ši
vietovė yra negyvenama ir jau vėlyvas vakaras. 36 Paleisk
juos, kad išsiskirstę po aplinkinius kaimus ir miestelius,
nusipirktų sau ką nors valgyti.“ 37 Bet jis atsakydamas
tarė jiems: „Tai jūs duokite jiems valgyti.“ O jie sako
jam: „Argi nuėję nusipirksime už du šimtus denarų

duonos ir duosime jiems valgyti?!“ 38 Jis gi jiems sako:
„Kiek duonos turite? Eikite pažiūrėkite.“ Ir sužinoję
sako: „Penkis papločius ir dvi žuvis.“ 39 Tuomet liepė
jiems susodinti visus būriais ant žalios žolės. 40 Ir
įsitaisė būrys prie būrio po šimtą ir po penkiasdešimt.
41 Tuomet Jėzus, paėmęs penkis papločius bei dvi žuvis
ir pažvelgęs į dangų, pašlovino Dievą ir sulaužęs tuos
papločius davė savo mokiniams, kad išdėliotų jiems.
Ir tas dvi žuvis išdalijo visiems. 42 Tada visi valgė ir
pasisotino. 43 Paskui surinko dvylika pilnų pintinių
duonos ir žuvų likučių. 44 O tą duoną valgančių buvo
penki tūkstančiai vyrų.

45 Ir iškart prispyrė savo mokinius lipti į laivą ir
pirmiems keltis į kitą krantą prie Betsaidos, kol jis
paleisiąs minią. 46 Ir atsisveikinęs su jais, nuėjo link
kalno melstis. 47 Vakarui atėjus, laivas buvo jūros
viduryje, o jis vienas ant kranto. 48 Ir matydamas juos
besikamuojančius iriant, mat pūtė priešingas jiems
vėjas, apie ketvirtą nakties sargybos, eidamas jūra,
prisiartina prie jų ir norėjo juos apeiti. 49 O šie, pamatę
jį einantį jūra, pamanė, kad tai šmėkla, ir ėmė klykti.
50 Nes visi jį pamatę pašiurpo. O jis iškart prakalbino
juos sakydamas jiems: „Drąsos! Aš esu. Nebijokite!“ 51 Ir
įlipo pas juos į laivą ir vėjas liovėsi. Ir be galo tarpusavyje
stebėjosi. 52 Mat jie nesuvokė apie duoną, jų širdis dar
buvo užkietėjusi.

53 Ir nusiyrę iki kranto pasiekė Genezaretą, ir čia
išlipo. 54 Jiems išlipus iš laivo, Jėzų iškart atpažino.
55 Jie apibėgo visą tą apylinkę ir ten, kur girdėjo jį

esant, pradėjo nešti ant gultų kenčiančius. 56Ir kur
užeidavo į miestelius, miestus ir kaimus, aikštėse
guldydavo sergančius ir prašydavo jį bent prie jo
drabužio krašto prisiliesti. Ir visi, kurie jį paliesdavo,
būdavo išgelbstimi.

7 Ir susirenka pas jį fariziejai ir keli Rašto
aiškintojai, atėję iš Jeruzalės. 2Ir pamato kai
kuriuos jo mokinius nešvariomis rankomis, tai yra
neplautomis, valgančius duoną. 3Mat fariziejai ir
visi judėjai, įsitvėrę protėvių tradicijos, nevalgo, jei
prideramai nenusiplauna rankų; 4ir parėję iš turgaus,
jei neapsiplauna, nevalgo; ir yra daug kitų papročių,
kuriuos perėmę laikosi, kaip antai taurių, ąsočių,
varinių puodų ir gultų apiplovimo. 5Tad ir klausia
jo fariziejai ir Rašto aiškintojai: „Kodėl tavo mokiniai
neseka protėvių tradicija, bet valgo duoną nešvariomis
rankomis?“ 6O jis jiems atsakė: „Teisingai apie jus,
veidmainius, Izaijas išpranašavo, kaip parašyta: *Ši
tauta mane garbina lūpomis, bet jų širdis laikosi atstu nuo
manęs.* 7*Tačiau bergždžiai garbina mane mokydami žmonių
įsakytų priesakų.* 8Palikę Dievo įsakymą, jūs esate įsitvėrę
žmonių tradicijos.“ 9Taip pat sakė jiems: „Jūs apsukriai
apeinate Dievo įsakymą, kad tiktai įtvirtintumėte
savo tradiciją.“ 10Mozė gi pasakė: „*Gerbk savo tėvą ir
savo motiną*, o *įžeidžiantis tėvą ir motiną, mirte tenumiršta.*“
11O jūs sakote: „Jei žmogus pasakytų tėvui ar motinai
‚Tai, ką iš manęs turėtum gauti, yra ‚korban‘, tai yra
‚auka‘, 12tuomet jau neleidžiate jam nieko padaryti
tėvui ir motinai, 13atmesdami Dievo žodį dėl savo

tradicijos, kurią esate perėmę[40]. Ir daug panašių
dalykų darote.“
14 Ir vėl susišaukęs minią, kalbėjo jiems: „Klausykite
manęs visi ir supraskite. 15 Nėra nieko, įeinančio
į žmogų iš išorės, kas galėtų jį suteršti, tiktai iš žmogaus
išeinantys dalykai yra žmogų suteršiantys.“ (16)[41]
17 O kai parėjo nuo minios į namus, jo mokiniai
jį klausinėjo apie palyginimą. 18 Ir atsako jiems:
„Vadinasi, ir jūs esate nenuovokūs. Argi nesuvokiate,
kad visa, kas įeina į žmogų iš išorės, negali jo suteršti.
19 Nes nepatenka į jo širdį, bet į pilvą ir pasišalina
išvietėje, taip išvalomas visas puvimas[42].“ 20 Ir pridūrė:
„Kas iš žmogaus išeina, tai suteršia žmogų. 21 Juk iš
žmogaus širdies gilumos išeina blogi sumanymai,
ištvirkavimas, vagystės, žudymas, 22 svetimavimas,
godumas, piktumas, klasta, palaidumas, pavydi akis,

40 *Tradicijos ...perėmę:* Morkaus ironija – čia greičiausiai taip pat žaidžiama žodžiu *paradidōmi* (žr. 1,14 komentarą), verčiamu *esate perėmę*. Tačiau jį galima versti ir *esate išdavę* – ar raidiškas ir tiesmukas įsitvėrimas į tradiciją, apeinančią Dievo žodį, nereikštų pačios tradicijos išdavimo? Viena iš lemiamų Jėzaus atidavimo-išdavimo priežasčių taip pat buvo aklas paklusnumas tradicijai.

41 Kai kurie senieji rankraščiai (pavyzdžiui, Aleksandriškasis, V a.) šioje vietoje įterpia: *Jei kas turi ausis klausyti, teklauso* (Mk 4,9.23).

42 *Taip išvalomas visas puvimas:* t. y. gerosios medžiagos žmogaus organizme lieka, o atmatos išeina. Galima versti ir *taip išvalomas visas maistas.*

piktžodžiavimas, puikybė, neišmanymas. 23 Visos šitos
blogybės iš vidaus išeina ir suteršia žmogų.“

24 O paskui pakilęs iškeliavo į Tyro apylinkes. Ir
įėjęs į namus, nenorėjo nieko matyti, tačiau negalėjo
pasislėpti. 25 Ir štai iškart išgirdo apie jį moteris, kurios
dukrelę valdė nešvarioji dvasia, ir atėjusi sukniubo prie
jo kojų. 26 O ta moteris buvo pagonė, kilimo sirofinikietė.
Ir maldavo jį, kad išvarytų tą demoną iš jos dukrelės.
27 Jėzus jai tarė: „Leisk pirmiau pasotinti vaikus. Juk
negražu imti vaikų duoną ir mesti šunyčiams.“ 28 O ji
atsakydama sako jam: „Viešpatie, ir tie šunyčiai po stalu
ėda vaikų trupinius.“ 29 Tuomet jis pasakė jai: „Dėl to,
ką pasakei, eik, demonas iš tavo dukrelės išėjo.“ 30 Ir
parėjusi į savo namus, surado vaikelį, gulintį lovoje,
o demonas buvo išėjęs.

31 Ir vėl išėjęs iš Tyro apylinkių, keliavo per Sidoną
prie Galilėjos jūros, Dekapolio apylinkių viduryje. 32 Ir
atveda jam kurčią mikčių, ir maldauja jį uždėti jam
ranką. 33 Ir pasivedėjęs jį atskirai nuo minios, įdėjo
savo pirštus į jo ausis ir paseilėjęs palietė jo liežuvį. 34 Ir
pažvelgęs į dangų, atsiduso ir sako jam: „Effata!“ Tai
reiškia ‚atsiverk‘. 35 Ir iškart jo ausys atsivėrė, ir atsirišo
jo liežuvio pančiai, ir jis kalbėjo aiškiai. 36 O Jėzus įsakė
jiems, kad niekam nepasakotų. Tačiau kuo labiau jiems
įsakydavo, tuo uoliau jie skelbė 37 ir nepaprastai stebėjosi,
sakydami: „Jis visa gerai padarė – ir kurčiuosius padarė
girdinčius, ir nebylius kalbančius.“

8 Tomis dienomis, vėl esant didelei miniai ir
žmonėms neturint ko valgyti, Jėzus, pasišaukęs

mokinius, sako jiems: 2„Gaila man minios, nes jau tris
dienas pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti. 3O jei
paleisčiau juos alkanus į jų namus, kelyje nusilps, nes
kai kurie jų iš toli atvykę. 4Ir atsakė jam jo mokiniai:
„Iš kur šituos galės kas pasotinti duona čia, dykumoje?“
5Ir klausė jų: „Kiek papločių turite?“ O jie atsakė:
„Septynis.“ 6Tuomet liepė miniai įsitaisyti ant žemės ir,
paėmęs septynis papločius, padėkojęs sulaužė ir davė
savo mokiniams išdėlioti ir jie išdėliojo miniai. 7Jie
taip pat turėjo keletą žuvelių. Palaiminęs jas, pasakė
ir šitas išdėlioti. 8Jie valgė ir pasisotino, ir surinko
septynis sklidinus krepšius likučių. 9O valgančių
buvo apie keturis tūkstančius. Tada paleido juos.
10Ir iškart įlipęs į laivą su savo mokiniais, atplaukė
į Dalmanutos sritis.

11Pasirodę fariziejai, pradėjo su juo ginčytis.
Bandydami jį, reikalavo iš jo ženklo iš dangaus.
12O Jėzus, atsidusęs iš dvasios gilumos, sako: „Ką?! Ši
karta reikalauja ženklo?[43] Amen sakau jums: šiai kartai
nebus duotas ženklas.“ 13Ir palikęs juos, vėl įlipęs į laivą
nuplaukė į kitą krantą.

14O mokiniai pamiršo pasiimti duonos. Neturėjo su
savimi laive daugiau nieko, tik vieną paplotį. 15O Jėzus
įspėdamas sako jiems: „Žiūrėkite, saugokitės fariziejų
raugo ir Erodo raugo.“ 16Jie mat priekaištavo vieni

43 *Ką?! Ši karta...*: ironiškas Morkaus klausimas. Po tiekos padarytų stebuklų, fariziejai dar reikalauja ženklo. Jiems ženklas – tokio pobūdžio, kokio jie prašo – nebus duotas.

kitiems, kodėl neturi duonos. 17Tai pastebėjęs, sako
jiems: „Kodėl dejuojate, kad neturite duonos? Argi
vis dar nesuprantate ir dar nesuvokiate? Tebėra kieta
jūsų širdis? 18*Turėdami akis nematote ir turėdami ausis*
negirdite. 19Argi neatsimenate, kada penkis papločius
sulaužiau penkiems tūkstančiams ir kiek kupinų
pintinių pririnkote likučių? Atsako jam: „Dvylika." 20„O
kada septynis keturiems tūkstančiams, kiek kupinų
krepšių pririnkote likučių?" Ir atsako jam: „Septynis."
21Tuomet sakė jiems: „Vis dar nesuprantate?!"

22Ir ateina į Betsaidą. Ir atveda jam neregį, ir
maldauja jo, kad jį palytėtų. 23Ir nutvėręs neregį už
rankos, išvedė jį už kaimo. Ir spjovęs ant jo akių *ir*
uždėjęs ant jo rankas, klausė jo: „Ar matai ką?" 24Šis
pažiūrėjęs atsakė: „Matau žmones, tarytum medžius
matau vaikščiojančius." 25Tad vėl uždėjo rankas ant
jo akių, jis praregėjo ir pagijęs viską aiškiai matė. 26Ir
išsiuntė jį į jo namus sakydamas, kad tik neužeitų
į kaimą.

27Ir išėjo Jėzus ir jo mokiniai į Pilypo Cezarijos
kaimus. Ir kelyje teiravosi savo mokinių klausdamas
jų: „Kuo žmonės sako mane esant?" 28O jie atsakė jam
sakydami: „Jonu Krikštytoju, kiti – Eliju, dar kiti – vienu
iš pranašų." 29Tada jis jų klausė: „O jūs kuo sakote mane
esant?" Atsakydamas Petras sako jam: „Tu esi Kristus."
30Tuomet jis įspėjo juos niekam apie jį nepasakoti.

II DALIS

KELIAS Į JĖZAUS ATPAŽINIMĄ KAIP DIEVO SŪNAUS: 8,31–16,8

1. Per Galilėją ir Judėją į Jeruzalę: 8,31 – 10,52

31 Ir pradėjo juos mokyti, kad reikia Žmogaus sūnui
daug kentėti, būti seniūnų, aukštųjų kunigų bei Rašto
aiškintojų atmestam, nužudytam ir po trijų dienų
prisikelti. 32 Šituos žodžius jis sakė atvirai[44]. O Petras,
pasivadinęs jį, pradėjo jam prieštarauti. 33 Tačiau Jėzus,
atsigręžęs ir pažvelgęs į savo mokinius, sudrausdamas
Petrą sako: „Pasitrauk už manęs[45], priešgyna, nes
nesieki, ko Dievas, bet ko žmonės."
34 Ir pasišaukęs minią su savo mokiniais, pasakė
jiems: „Jei kas nori sekti paskui mane[46], teišsižada[47]
savęs, teima savo kryžių ir teseka mane. 35 Nes jei kas

---

44 *Atvirai:* Morkus pabrėžia – Jėzus kalba su mokiniais atvirai, nieko neslėpdamas apie savo likimą. Senovės romėnai, pavyzdžiui, atvirumo dorybę ypač vertino šeimos santykiuose, vyro ir moters pokalbiuose. Teisė ir galimybė viską pasakyti buvo traktuojama ir kaip privilegija.

45 *Pasitrauk už manęs:* Jėzus, siųsdamas Petrą į savo užnugarį, nenutraukia santykio su juo, bet parodo jam, kaip mokiniui, deramą vietą – *po jo.* Mokytojas mokinystės logikoje visuomet yra pirmas. Vadinasi, Petrui dar reikia ugdytis mokinystę, kol jo mąstymą-veiksmą valdys ne žmogiška (*ko nori žmonės*), bet dieviška (*ko nori Dievas*) logika. Taip pat žr. *sekti Jėzų* giją naratyve, kuri prasideda nuo Mk 1,18.

norėtų išsaugoti savo gyvybę, pražudys ją; tačiau kas
pražudys savo gyvybę dėl manęs ir Evangelijos, išsaugos
ją. 36Nes ką laimi žmogus, pavergdamas visą pasaulį,
bet pakenkdamas savo gyvybei? 37Ar žmogus duotų ką
mainais už savo gyvybę? 38Taigi jei kas gėdytųsi manęs
ir mano žodžių šioje svetimaujančioje ir nuodėmingoje
kartoje, tai ir Žmogaus sūnus jo gėdysis, kada ateis savo
Tėvo šlovėje su šventaisiais angelais."
9 Ir sakė jiems: „Amen sakau jums: kai kurie iš
čia stovinčių tikrai[48] neragaus mirties tol, kol
pamatys Dievo karalystę, atėjusią su galybe." 2Ir po
šešių dienų pasiima Jėzus Petrą, Jokūbą bei Joną ir
užsiveda juos nuošaliai į aukštą kalną. Ir atsimainė
jų akivaizdoje. 3Ir jo drabužiai pasidarė ypač šviesiai
spindintys, tokie, kaip joks skalbėjas žemėje negalėtų
taip išbalinti. 4Ir pasirodė jiems Elijas su Moze,

---

[46] *Sekti paskui mane ...teseka:* veiksm. *akolutheō* vartojimas (žr. 1,18 komentarą) tęsia *sekti jį* giją. Jo prasmė čia sustiprinama priel. *opisō,* reiškiančio *už, už nugaros, po* – mokinio vieta išties yra *sekti jį po jo,* t. y. matyti Jėzų visuomet priešakyje. Čia mokinystė dvejopai konkretizuojama: *teatsiplėšia nuo savęs* (ašis, aplink kurią viskas sukasi, yra kitur) ir *teima savo kryžių* (čia bus ta ašis, kuri laiko žmogaus būvį).

[47] *Teišsižada:* arba *paneigia, atsisako, padaro atstumą, atsiplėšia,* taigi šiuo atveju – nutraukia saitus su savo *ego.* Tas pats graikų kalbos žodis vartojamas Petro Jėzaus išsižadėjimo – paneigimo – dramai nusakyti (Mk 14,30.31.72).

[48] *Tikrai:* graikiškame tekste turime dvi dalelytes-neiginius *o u mē,* kurių vartojimas kartu sustiprina neigimą ir suteikia reikšmes *tikrai, iš tiesų, niekada* (taip pat žr. Mk 9,41; 10,15; 13,2[2x].19.30.31; 14,25.31; 16,18).

besikalbantys su Jėzumi. 5 Tada Petras prabilęs sako
Jėzui: „Rabbi, gera yra mums čia būti. Gal pasidarytume
tris pastoges – tau vieną, Mozei vieną ir vieną Elijui?"
6 Mat nežinojo, ką sakąs, nes jie buvo išsigandę. 7 Tuomet
pasirodė debesis, apgaubiantis juos šešėliu, o iš to
debesies pasigirdo balsas: „Šitas yra mano mylimasis
sūnus, klausykite jo." 8 Ir staiga apsižvalgę jau nieko
nematė, tik vien Jėzų su jais.

9 Ir besileidžiant jiems nuo kalno, Jėzus įsakė, kad
niekam, ką matę, nepasakotų, kol Žmogaus sūnus
prisikels iš numirusių. 10 Ir jie laikė šį pasakymą savyje,
svarstydami, ką tai reiškia ‚prisikelti iš numirusių'.
11 Tik klausinėjo jį sakydami: „Bet Rašto aiškintojai
sako, kad *pirmas turi ateiti Elijas*?" 12 O jis paantrino jiems:
„Elijas išties atėjęs pirmas viską atitaisysiąs. O kodėl apie
Žmogaus sūnų parašyta, kad daug kentėsiąs ir būsiąs
paniekintas? 13 Taigi sakau jums, būtent Elijas atėjo,
bet jie padarė su juo, ką norėjo, kaip apie jį parašyta."

14 Ir sugrįžęs pas mokinius, pamatė didelę minią
aplink mokinius ir Rašto aiškintojus, besiginčijančius
su jais. 15 Ir iškart visa minia, pamačiusi Jėzų, labai
nustebo ir bėgdama prie jo, sveikinosi. 16 O jis paklausė
juos: „Ko ginčijatės su jais?" 17 Vienas iš minios atsakė
jam „Mokytojau, atvedžiau pas tave savo sūnų, turintį
nebylią dvasią. 18 Kur tik sugriebdama blaško jį, jis putoja,
griežia dantimis ir sustingsta. Prašiau tavo mokinius
ją išvaryti, tačiau nesusidorojo. 19 O jis atsakydamas
sako jiems: „O, netikinti gimine! Kol su jumis būsiu, tol
jus pakęsiu. Atveskite jį pas mane." 20 Ir atvedė jį pas jį.

Jam jį pamačius, dvasia iškart jį supurtė, ir parpuolęs ant žemės vartėsi putodamas. 21 O Jėzus paklausė jo tėvo: „Kiek laiko jam taip darosi? O jis atsakė: „Nuo kūdikystės. 22 Dažnai tai į ugnį jį įmeta, tai į vandenį, kad pražudytų jį. Tad jei ką gali, padėk mums pasigailėjęs mūsų." 23 Tuomet Jėzus jam tarė: „Jei ką gali?! Tikinčiam visi dalykai įmanomi." 24 Iškart sušukęs, vaiko tėvas pasakė: „Tikiu, padėk mano netikėjimui." 25 O Jėzus, matydamas susibėgančią minią, liepia tai nešvariajai dvasiai, sakydamas jai: „Nebyli ir kurčia dvasia, aš įsakau tau, išeik iš jo ir daugiau į jį neįeik." 26 Ir subaubusi bei smarkiai supurčiusi, išėjo iš jo. Ir jis pasidarė tarsi negyvas, taip kad daugelis mano jį mirus. 27 Tuo metu Jėzus, sugriebęs jam ranką, pažadino jį ir jis atsikėlė.

28 O jam atėjus į namus, jo mokiniai patys klausė jo: „Kodėl mes negalėjome jos išvaryti?" 29 Tuomet paaiškino jiems: „Šios rūšies niekuo negalima išvaryti, tik malda."

30 Iš tenai išėję keliavo per Galilėją, o Jėzus nenorėjo, kad kas sužinotų. 31 Mat mokė savo mokinius sakydamas jiems, kad Žmogaus sūnus yra atiduodamas[49] į žmonių rankas, jie nužudys jį, o nužudytas po trijų dienų jis prisikels. 32 O jie nesuprato šito dalyko, bet bijojo jo klausti.

33 Ir jie atėjo į Kafarnaumą. Ir kai buvo namuose, paklausė jų: „Apie ką šnekėjotės kelyje?" 34 O jie tylėjo.

---

49 *Atiduodamas:* veiksm. *paradidōmi* (žr. 1,14 komentarą). Toliau naratyve plėtojama Jėzaus atidavimo-išdavimo teminė gija, tačiau čia pirmą kartą Jėzus pats tai nurodo. Esamojo laiko vartojimas pabrėžia istorinio Jėzaus atidavimo nuolatinę *dabar* dimensiją.

Mat kelyje jie aiškinosi, kuris jų didesnis. 35Tuomet
atsisėdęs pasišaukė Dvylika ir sako jiems: „Jei kas nori
būti pirmas, bus visų paskutinis, tai yra visų tarnas."
36Ir paėmęs vaikelį, pastatė jų viduryje ir, apsikabinęs
jį, pasakė jiems: 37„Kas priimtų vieną tokių vaikelių
dėl mano vardo, mane priima. O kas mane priimtų,
ne mane priima, bet mane siuntusįjį."

38Jonas jam pareiškė: „Mokytojau, matėme
vieną tokį tavo vardu išvarinėjantį demonus ir
draudėme jam, nes nesekė[50] mūsų." 39O Jėzus
atsakė: „Nedrauskite jam. Nes nėra nė vieno,
kuris rodytų galią mano vardu ir galėtų čia pat
koneveikti mane. 40Taigi kas nėra prieš mus, tas
yra už mus."

41„Taip pat kas duotų gerti jums puoduką vandens
vardan to, kad esate Kristaus, amen sakau jums – tas
tikrai nepraras savo atlygio."

42„Ir kas priverstų vieną tų – tikinčių [į mane] –
mažutėlių nuo manęs atkristi, geriau jam, jei būtų
užkabinta girnapusė jam kaklo ir jis būtų įmestas
į jūrą. 43Ir jei tavo ranka verstų tave atkristi nuo manęs,
nusikirsk ją. Geriau tau suluošintam įeiti į gyvenimą ar

---

50 *Nesekė:* veiksm. *akolutheō* (žr. 1,18 komentarą). Kvietimas sekti Jėzų yra visuotinis (Mk 8,34), tačiau Mk 9,38-40 parodo, jog to būdai yra skirtingi. Todėl Jėzus ir koreguoja mokinių pretenziją suvienodinti Jėzaus sekimą pagal jų modelį.

abi rankas turint išeiti į pragarą, į neužgesinamą ugnį?
(44)[51] 45 Ir jei tavo koja verstų tave atkristi nuo manęs,
nusikirsk ją. Geriau tau įeiti į gyvenimą luošam ar abi
kojas turint būti įmestam į pragarą? (46)[52] 47 Ir jei tavo
akis verstų tave atkristi nuo manęs, išlupk ją. Geriau
tau vienakiam įeiti į Dievo karalystę ar abi akis turint
būti įmestam į pragarą? 48 Kur *kirminas jų nemiršta ir ugnis*
neužgesinama. 49 Juk kiekvienas ugnimi bus pasūdytas.
50 Druska yra gera. Tačiau jei druska nustotų sūrumo,
kuo ją pasūdysite? Saugokite savyje druską, gyvenkite
santarvėje vieni su kitais."

10 Ir iš ten pakilęs, ateina į Judėjos ir Užjordanės
apylinkes. Ir vėl minia renkasi pas jį, ir vėl, kaip
buvo įpratęs, mokė juos. 2 Tada prisiartino fariziejai ir,
bandydami jį, klausė, ar galima vyrui atleisti žmoną.
3 O jis atsakydamas paklausė jų: „Ką gi jums nurodė
Mozė?" 4 O jie atsakė: „Mozė leido parašyti skyrybų
raštą ir atleisti." 5 Bet Jėzus pasakė jiems: „Dėl jūsų
širdies kietumo parašė jums tokį įsaką, 6 tačiau nuo
kūrinijos pradžios *vyrišką ir moterišką sukūrė juos.* 7 *Dėl to*
paliks žmogus savo tėvą ir motiną, ir prisiriš prie žmonos savo. 8 *Ir*
du taps vienu kūnu. Taigi daugiau nėra dviejų, bet vienas
kūnas. 9 Tad ką Dievas sujungė, žmogus teneperskiria.
10 Ir vėl namuose mokiniai jį to klausė. 11 O jis jiems

51 Kai kuriuose senoviniuose kodeksuose (pavyzdžiui, Aleksandrijos, V a.) skaitoma: *Kur kirminas jų nemiršta ir ugnis negęsta.*

52 Ta pati teksto problema kaip ir Mk 9,44.

sako: „Kas atleistų savo žmoną ir vestų kitą, svetimautų
prieš ją. 12 Ir jei ji, atleidusi savo vyrą, ištekėtų už kito,
ji svetimauja."

13 Ir nešė jam vaikelius, kad juos paliestų, tačiau
mokiniai priekaištavo jiems. 14 O Jėzus, tai pamatęs,
supyko ir tarė jiems: „Leiskite vaikeliams ateiti pas
mane, nesulaikykite jų, nes tokių yra Dievo karalystė.
15 Amen sakau jums: jei kas nepriims Dievo karalystės
kaip vaikelis, tikrai neįeis į ją." 16 Ir apsikabinęs juos
laimino, dėdamas ant jų rankas.

17 Ir išeinant jam į kelią, vienas, pribėgęs ir puolęs
jam į kojas, klausė jį: „Gerasis mokytojau, ką daryti,
kad paveldėčiau amžinąjį gyvenimą?" 18 O Jėzus jam
atsakė: „Ką?! Mane vadini geru? Niekas *nėra* geras, tik
vienas Dievas. 19 Žinai įsakymus – *nežudysi, nesvetimausi,*
nevogsi, melagingai neliudysi, neapgaudinėsi, gerbk savo tėvą ir
motiną ? 20 Tas gi pareiškė jam: „Mokytojau, viso šito
laikausi nuo savo jaunystės." 21 Tuomet Jėzus, įdėmiai jį
nužvelgęs, pamilo jį ir tarė jam: „Vieno tau trūksta: eik,
parduok tai, kiek turi, išdalyk vargšams ir turėsi lobį
danguje. Tada ateik ir sek[53] mane." 22 O tas, paniuręs
dėl tokio reikalavimo, pasišalino susikrimtęs. Mat
turėjo daug nuosavybės.

---

53 *Sek:* veiksm. *akolutheō* (žr. 1,18 komentarą). Per doktrinos išmanymą ir gyvenimo etiką amžinasis gyvenimas yra prieinamas (Mk 10,17-20). Tačiau Dievo karalystei trūksta vieno – mokiniško santykio su Jėzumi, kuris reiškiasi per *sekti jį* kaip pirmą ir todėl yra paženklintas atsiplėšimo nuo savęs pastangomis (žr. Mk 8,34 komentarą).

23 O Jėzus apsižvalgęs sako savo mokiniams: „Kaip
sunkiai turtų įsikibusieji įeis į Dievo karalystę.“
24 Mokiniai buvo pritrenkti tokių jo žodžių. O Jėzus savo
ruožtu tęsdamas sako jiems: „Vaikai, kaip yra sunku
įeiti į Dievo karalystę. 25 Lengviau yra kupranugariui
pereiti per adatos ausiukę negu turtuoliui įeiti į Dievo
karalystę.“ 26 O jie dar labiau stebėjosi klausinėdami
vieni kitų: „Tai kas gali išsigelbėti?“ 27 Jėzus, įdėmiai
pažvelgęs į juos, sako: „Žmonėms tai neįmanoma, bet
ne Dievui. Juk Dievui viskas įmanoma.“

28 Tada Petras pradėjo sakyti jam: „Žiūrėk, mes viską
palikome[54] ir nusekėme[55] tave.“ 29 Jėzus pareiškė:
„Amen sakau jums, nėra nė vieno, dėl manęs ir dėl
Evangelijos palikusio namus ar brolius, ar seseris,
ar motiną, ar tėvą, ar vaikus, ar laukus, 30 kuris,
lydimas persekiojimų, negautų šimteriopai dabar,
šiuo metu, namų ir brolių, ir seserų, ir motinų, ir
vaikų, ir laukų, o ateinančiame amžiuje - amžino
gyvenimo. 31 Juk daugelis pirmų bus paskutiniai,
o paskutinių - pirmi.“

---

54 *Palikome:* žr. Mk 1,20 komentarą.

55 *Nusekėme:* veiksm. *akolutheō* (žr. Mk 1,18 komentarą). Šiame kontekste Petro žodžiai, atrodo, skamba kaip pasididžiavimas: „Žiūrėk, kokie mes šaunūs - dėl tavęs palikome viską.“ Morkus jau ne kartą darė į tai užuominas - eiti paskui Jėzų išties reiškia *neturėti* savęs, tačiau Mk 10,29-30 įneša naują aspektą į mokinystės teologiją - *neturėjimas* paradoksaliai sąveikauja su šimteriopu *turėjimu.*

32 Ir buvo jie kelyje, aukštyn į Jeruzalę. O Jėzus
pralenkdavo juos ir jie stebėjosi. Tad sekdami[56] jį,
baiminosi. Tada vėl, pasiėmęs Dvylika, pradėjo jiems
sakyti, kas jo laukia: 33 „Štai kopiame į Jeruzalę. Ten
Žmogaus sūnus bus atiduotas aukštiesiems kunigams ir
Rašto aiškintojams, jie pasmerks jį mirčiai ir atiduos[57]
jį pagonims. 34 Jie išjuoks jį, apspjaudys jį, nuplaks jį ir
nužudys, ir po trijų dienų jis prisikels."
35 Ir prisiartina prie jo Jokūbas ir Jonas, Zebediejaus
sūnūs, sakydami jam: „Mokytojau, norime, kad jei
tavęs ko prašytume, padarytum mums." 36 O jis jų
paklausė: „Ko norite [iš manęs], kad jums padaryčiau?"
37 O tie jam atsakė: „Leisk mums, kad tavo šlovėje
sėdėtume vienas tau iš dešinės, o kitas tau iš kairės."
38 Tuomet Jėzus tarė: „Nežinote, ko prašotės. Ar galite
gerti taurę, kurią aš geriu, ar būti pakrikštyti krikštu,
kuriuo aš esu krikštijamas[58]?" 39 O jie atsakė jam:
„Galime." Tačiau Jėzus jiems tarė: „Taurę, kurią aš
geriu, gersite, ir krikštu, kuriuo esu krikštijamas, būsite

---

56 *Sekdami:* veiksm. *akolutheō* (žr. Mk 1,18 komentarą). Mokinystė visuomet reiškia akistatą su slėpiniu – Jėzaus atveriami horizontai (pralenkiantis, t. y. visuomet priekyje) baugina, nes sekimas paskui jį reiškia nuolatinį kopimą, nukreipiantį į lemiamą susitikimą su Dievu.

57 *Bus atiduotas ...atiduos:* veiksm. *paradidōmi* (žr. Mk 1,14 komentarą). Tęsiama ta pati teologinė Jėzaus atidavimo-išdavimo gija. Būsimasis laikas rodo į Jėzaus atidavimo istoriškumą. Tai bus *kitų* įvykdytas nuosprendis, tačiau *passivum divinum* pabrėžia, jog tai neįvyks ir be *Kito* valios.

pakrikštyti. 40 Bet sėdėti man iš dešinės ar iš kairės
ne mano reikalas paskirti; be to, tai bus tiems, kam
parengta." 41 Tai išgirdę, dešimtis pradėjo niršti ant
Jokūbo ir Jono. 42 Tuomet Jėzus, pasišaukęs juos pas
save, sako jiems: „Žinote, kad manantys valdą tautas
jas pavergia, o jų galingieji jas engia. 43 Tegul ne taip
esti tarp jūsų – betgi kas tarp jūsų norėtų tapti didelis,
tebūna jūsų tarnas. 44 O kas tarp jūsų norėtų būti
pirmas, tebūna visų vergas. 45 Juk ir Žmogaus sūnus
neatėjo būti aptarnaujamas, bet tarnauti ir atiduoti
savo gyvybės – išpirkos už daugelį."
46 Ir ateina į Jerichą. O jam, jo mokiniams ir gausiai
miniai išeinant iš Jericho, prie kelio sėdėjo Timiejaus
sūnus Bartimiejus, aklas elgeta. 47 Ir išgirdęs, jog tai
esąs Jėzus Nazarėnas, pradėjo šaukti ir sakyti: „Dovydo
sūnau Jėzau, pasigailėk manęs!" 48 Tačiau daugelis
tramdė jį tildydami, o jis dar labiau šaukė: „Dovydo
sūnau, pasigailėk manęs!" 49 O Jėzus sustojęs pasakė:

---

58 *Būti pakrikštyti krikštu, kuriuo aš esu krikštijamas:* žr. Mk 1,4 komentarą. Evangelijos pradžioje turime Jono pažadą, kad ateinantis po jo krikštys Šventąja Dvasia (Mk 1,8). Šis pažadas pradės pildytis ant kryžiaus, kai Jėzus iškvėpdamas dovanos savo Dvasią (Mk 15,37), o šio pažado pildymosi tąsa bus sakramentinio krikšto teikimas (Mk 16,16). Mk 10,38-39 tekstas, Jėzaus krikštą tapatindamas su būsima jo kančia ant kryžiaus, ruošia krikšto Dvasia pažado pildymuisi. Apaštalas Paulius krikštą taip pat aprašo kaip didįjį žmogaus perėjimo įvykį: per panardinimą – palaidojimą Jėzaus mirtyje – esame išvesti į naują gyvenimą (Rom 6,3ss).

„Pašaukite jį." Ir pašaukia tą akląjį sakydami jam: „Būk
drąsus, stokis, jis tave šaukia." 50Tas gi, nusimetęs savo
apsiaustą, pašokęs atėjo pas Jėzų. 51O Jėzus prabilo į jį:
„Ko nori, kad tau padaryčiau?" O aklasis atsakė jam:
„Rabbuni, kad praregėčiau." 52Tuomet Jėzus pasakė
jam: „Eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave." Ir jis iškart
praregėjo ir nusekė[59] jį keliu.

2. Jėzaus veikla Jeruzalėje: 11,1–13,37

11 O kai jie artėjo link Jeruzalės, tarp Betfagės
ir Betanijos, prie Alyvų kalno, jis išsiunčia du
savo mokinius, 2sakydamas jiems: „Eikite į priešais
jus esantį kaimą ir įėję į jį iškart rasite pririštą asilaitį,
ant kurio joks žmogus nėra sėdėjęs. Atriškite jį ir
atveskite. 3Ir jei kas jūsų paklaustų: „Kodėl tai darote?" –
paaiškinkite: „Jis būtinas Viešpačiui, tačiau bemat jis
parsiųs jį atgal čionai." 4Ir išėję surado asilaitį, pririštą
prie vartų iš gatvės pusės, ir atriša jį. 5Tada kai kurie
tenai stovinčių paklausė jų: „Ką darote, kad atrišate
šitą asilaitį?" 6Tie ir paaiškino jiems taip, kaip Jėzus

---

59 *Nusekė:* veiksm. *akolutheō* (žr. Mk 1,18 komentarą). *Eiti keliu* – tobula mokinystės metafora. Pasak Mk 4,4.15 palyginimo, sėkla, nukritusi palei kelią, lieka bergždžia. Atrodo, kad praregėjusį akląjį tikėjimo žvilgsnis išveda ne į kelio pakraštį. Tačiau kelio metafora kaip tokia nėra savaiminis laimingos pabaigos pažadas, ji visuomet įima odisėjiškus pavojus, nežinią, įtampą, taigi galimybę pakeisti kryptį, pasukti šalikelėn ir pan. Tikrą mokinio tapatybę lemia *paskui jį* kokybė – asmeninis santykis su pirma jo einančiuoju mokytoju (Mk 1,17; 8,33-34).

sakęs. Ir jie leido jiems. 7 Ir atveda tą asilaitį Jėzui, ir
apdengia jį savo apsiaustais, o jis užsėdo ant jo. 8 Ir
daugelis savo apsiaustus klojo ant kelio, o kiti – šakas
su lapais, nusipjovę laukuose, 9 o einantys priekyje
ir sekantys[60] šaukė: „ *Hosanna*[61]! *Palaimintas ateinantis*
Viešpaties vardu! 10 Palaiminta ateinanti mūsų tėvo
Dovydo karalystė! *Hosanna aukštybėse* !“ 11 Taip jis atėjo
į Jeruzalę ir į šventyklą ir, viską apžvelgęs, išėjo su
Dvylika į Betaniją, mat buvęs jau vėlyvas vakaras.
12 O rytojaus dieną, kai jie išėjo iš Betanijos, jis išalko.
13 Ir pamatęs iš toli žaliuojantį figmedį, nuėjo pažiūrėti,
ar ką ant jo rasiąs, o priėjęs prie jo nieko nerado, tik
lapus, nes nebuvo figų metas. 14 Tuomet pasakė jam: „Per
amžius niekas daugiau tenevalgo nuo tavęs vaisiaus!“
O tai girdėjo jo mokiniai.
15 Ir jie ateina į Jeruzalę. Ir įėjęs į šventyklą, pradėjo
varyti lauk parduodančius ir perkančius šventykloje.
Ir išvartė pinigų keitėjų stalus bei balandžių pardavėjų
suolus. 16 Ir neleido, kad kas perneštų kokį daiktą

---

60 *Sekantys:* veiksm. *akoloutheō* (žr. Mk 1,18 komentarą). Morkus iš pirmo žvilgsnio, atrodo, nesupriešina *einančių priekyje* ir *sekančių paskui* grupių, abiejų jų balsas skamba vieningai – *Hosanna*. Tačiau žr. Mk 5,24 komentarą.

61 *Hosanna:* semitizmas, pasakymo *hôšî‘â nnā’, meldžiame, gelbėk mus* transliteracija. Miniai gerai suprantamas šios invokacijos krūvis – išgelbėjimas ateina iš aukštybių. Į ją yra įpintas Jėzaus vardas, turintis tą pačią veiksmažodinę šaknį – *Y^{e}šū‘â*, ir reiškiantis *išgelbėjimą*. Jėzuje sutelktas išgelbėjimas iš aukštybių. Tas išgelbėjimas, kurio minia šaukėsi iš aukštybių, jau yra čia. Žr. Ps 118,25.

per šventyklą. 17 Be to, mokydamas sakė jiems: „Argi
neparašyta: *mano namai bus vadinami maldos namais visoms*
tautoms. O jūs padarėte juos *plėšikų lindyne*." 18 Tai išgirdo
aukštieji kunigai bei Rašto aiškintojai ir panoro[62] jį
pražudyti. Mat bijojo jo, nes visa minia buvo sužavėta
jo mokslo. 19 Atėjus vakarui, jie išėjo iš miesto.
20 O švintant eidami pro šalį pamatė figmedį,
išdžiūvusį iš šaknų. 21 O Petras prisiminęs sako jam:
„Rabbi, žiūrėk figmedis, kurį prakeikei, nudžiūvo."
22 Tada Jėzus atsakydamas sako jiems: „Pasitikėkite
Dievu. 23 Amen sakau jums: jei kas tartų tam kalnui
‚Pasikelk ir meskis į jūrą' ir savo širdyje neabejotų,
bet tikėtų, kad vyksta, ką sakąs, bus jam taip.
24 Todėl sakau jums: visa ko meldžiate ir trokštate,
tikėkite, kad gavote, ir bus jums taip. 25 Ir kai stojate
melstis, atleiskite, jei turite ką prieš ką nors, kad
ir jūsų Tėvas, kuris danguose, atleistų jums jūsų
paklydimus." (26)[63]
27 Jie ir vėl ateina į Jeruzalę. Ir jam bevaikščiojant
šventykloje, ateina pas jį aukštieji kunigai, Rašto

---

62 *Panoro:* Jėzaus diskusijos su fariziejais ir Rašto aiškintojais virsta atvira priešpriešа. Morkus, atrodo, siekia pabrėžti jos progresyvumą, tolygų vis didėjančiai įtampai. Čia jis vartoja veiksm. *zēteō*, šiuo atveju verčiamą žodžiu *norėti:* Jėzaus atmetimas prasideda nuo valingo troškimo jį sunaikinti (šiuo požiūriu žr. Mk 12,12; 14,1.11.55).

63 Kai kurie senieji kodeksai šioje vietoje turi: *O jei jūs neatleidžiate, nei jūsų tėvas, kuris danguose, neatleis jūsų nusižengimų.*

aiškintojai bei seniūnai 28 ir klausė jo: „Kokia galia tai
darai? Arba kas suteikė tau tą galią, kad tai darytum?“
29 O Jėzus jiems atsakė: „Ir jus paklausiu vieno dalyko.
Jūs atsakykite man, tai aš pasakysiu jums, kokia galia
tai darau. 30 Jono krikštas iš dangaus buvo ar iš žmonių?
Atsakykite man.“ 31 Tada jie tarpusavyje samprotavo
sakydami: „Jei pasakytume ‚iš dangaus‘, paklaus:
‚[Tada] kodėl nepatikėjote juo?‘ 32 O jei pasakytume ‚iš
žmonių?“ Tačiau tam jie bijojo minios, mat visi laikė
Joną tikrai buvus pranašu. 33 Tad atsakydami Jėzui sako:
„Nežinome.“ Tada Jėzus jiems taria: „Nė aš nesakysiu
jums, kokia galia tai darau.“

12 Ir jis pradėjo kalbėti jiems palyginimais: „Vienas
žmogus įveisė vynuogyną, aptvėrė jį tvora,
įkasė kubilą, pastatė bokštą, išnuomojo jį ūkininkams ir
leidosi į kelionę. 2 Metui atėjus, pasiuntė pas ūkininkus
vergą, kad iš tų ūkininkų gautų to vynuogyno vaisių.
3 O šie pagriebę jį sumušė ir išsiuntė tuščiomis. 4 Ir vėl
jis pasiuntė pas juos kitą vergą. Ir tą sužeidė į galvą ir
pažemino. 5 Dar vieną išsiuntė. Tą nužudė. Siunčia ir
daugelį kitų, kurių vieni mušami, kiti žudomi. 6 Dar
vieną turėjo – mylimąjį sūnų. Pabaigoje pas juos
išsiuntė jį manydamas: „Jie paisys mano sūnaus.“
7 Tačiau tie ūkininkai pasakė vieni kitiems: „Šitas yra
paveldėtojas. Nagi, užmuškime jį ir paveldas bus mūsų.“
8 Ir nutvėrę nužudė jį ir išmetė jį lauk iš vynuogyno.
9 Ką [tad] darys vynuogyno šeimininkas? Jis ateis ir
pražudys tuos ūkininkus ir atiduos tą vynuogyną
kitiems. 10 Nejaugi neskaitėte šitos Rašto *vietos: Akmuo,*

kurį statytojai atmetė – būtent jis kertiniu akmeniu[64] *tapo.*
11 *Iš Viešpaties tai atsirado ir mūsų akyse tai didingas dalykas.*
12 Tada jie stengėsi[65] jį suimti, tačiau pabijojo minios.
Mat jie suprato, kad tuo palyginimu jis taikė į juos. Tad
palikę jį nuėjo.

13 Ir jie siunčia pas jį kai kuriuos fariziejus ir
erodininkus, kad jį pričiuptų kalbant. 14 Ir atėję sako
jam: „Mokytojau, žinome, kad esi tiesiakalbis ir tu nė
į vieną neatsižvelgi, nes nesprendi iš žmonių išorės,
bet iš tiesų mokai Dievo kelio. Leistina mokėti ciesoriui
mokestį ar ne? Mokėti ar nemokėti?“ 15 O jis, perpratęs
jų veidmainystę, pasakė jiems: „Kodėl mane bandote?
Atneškite man denarą pažiūrėti.“ 16 O tie atnešė. O jis
klausia jų: „Kieno šitas atvaizdas ir įrašas?“ O jie atsakė
jam: „Ciesoriaus.“ 17 Tuomet Jėzus pasakė jiems: „Kas
ciesoriaus, atiduokite ciesoriui, o kas Dievo – Dievui.“
Ir jie labai juo stebėjosi.

18 Ir ateina pas jį sadukiejų, kurie teigia, jog nėra
prisikėlimo, ir klausė jį sakydami: 19 „Mokytojau, Mozė

---

64 *Kertiniu akmeniu:* čia LXX, iš kurios Ps 118,22 yra cituojama, pavartotas įdomus pasakymas – *kephalē gōnias*, paraidžiui – *kampo / krašto galva.* Paprastai jis verčiamas *kertinis akmuo, pamatinis akmuo.* Taip bandoma perteikti šio pasakymo idėją, tačiau dingsta Naujojo Testamento kristologijai ir ekleziologijai svarbus žodis *kephalē, galva* (Ef 1,22; 5,23; Kol 1,18).

65 *Stengėsi:* vidinis troškimas Jėzų sunaikinti veda į to realizavimą. Kliuvinys tam – minia – parodo, kiek išties vadinamojo oficialiojo judaizmo atstovai buvo susirūpinę išoriškumu.

parašė mums: *jei kuris brolis mirtų ir paliktų žmoną, tačiau
nepradėtų vaiko, tegul jo brolis paims tą moterį ir pažadins savo
brolio sėklą* ." 20 Buvo septyni broliai. Tuomet pirmas
paėmė moterį ir mirdamas nepaliko palikuonio. 21 Ir
antras paėmė ją, ir numirė nepalikęs palikuonio. Ir
trečias taip pat. 22 Ir taip tie septyni nepaliko palikuonio.
Visų paskiausiai numirė ir ta moteris. 23 Per prisikėlimą
[jeigu prisikeltų][66], kurio jų ji bus žmona? Gi visi septyni
ją turėjo žmona." 24 Jėzus jiems atsakė: „Ar ne per šitą
klaidžiojimą[67] esate nesupratę Raštų nei Dievo galios?
25 Nesgi prisikėlę iš numirusių nei veda, nei teka, bet
yra kaip angelai danguose. 26 O dėl numirusių, kad
prikeliami – ar neskaitėte Mozės knygoje apie krūmą,
kaip kalbėjo jam Dievas sakydamas: *Aš Abraomo Dievas,
Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas* ? 27 Jis nėra mirusiųjų Dievas,
bet gyvųjų. Jūs labai klystate."

28 Ir prisiartinęs vienas Rašto aiškintojų, girdėjęs
juos besiginčijančius ir pamatęs, kaip tinkamai jiems
atsakė, paklausė jį: „Kuris įsakymas yra visų pirmas?"
29 Jėzus atsakė: „Pirmas yra: *Klausyk, Izraeli, Viešpats, mūsų*

---

66 *Jeigu prisikeltų:* turime žodžių junginį *hotan anastōsin*, kurį galima suprasti dvejopai – *kada prisikels* arba *jeigu prisikeltų*. Diskusijos būtent su sadukiejais, neigiančiais prisikėlimo galimybę, kontekstui labiau dera antrasis variantas.

67 *Klaidžiojimą:* veiksm. *planaō*, kurį galima versti įvairiai, pavyzdžiui: *klysti, klaidžioti, eiti šalikele, klajoti, įsipainioti*. Šiuo atveju *vaikščiojimą šalikelėm* galima suprasti kaip rūpinimosi antriniais dalykais metaforą. Susitelkimas prie jų atitraukia nuo esminių dalykų – sadukiejus nuo Raštų tiesos apie prisikėlimą.

Dievas, yra vienintelis Viešpats, 30*tad mylėsi Viešpatį, savo Dievą,*
visa savo širdimi, visa savo gyvastimi, visa savo mintimi ir visa
savo stiprybe. 31*Antras šitas: Mylėsi savo artimą kaip save patį.*
Didesnio už šiuos kito įsakymo nėra." 32Ir tarė jam
tas Rašto aiškintojas: „Iš tiesų teisingai, mokytojau,
pasakei: *yra Vienintelis ir nėra kito be jo.* 33*Ir mylėti jį visa*
širdimi, visu suvokimu bei visa stiprybe, ir mylėti artimą kaip
save patį pranašiau yra už visas deginamąsias aukas
ir ritualus." 34Ir Jėzus, pamatęs, kad [jis] išmintingai
atsakė, tarė jam: „Esi netoli nuo Dievo karalystės". Ir
niekas daugiau nedrįso jo klausinėti.

35Ir tęsdamas Jėzus kalbėjo, mokydamas šventykloje:
„Kodėl Rašto aiškintojai sako, kad Kristus yra Dovydo
sūnus? 36Pats Dovydas per Šventąją Dvasią pasakė:
Viešpats tarė mano Viešpačiui – sėskis man iš dešinės, kol
paguldysiu tavo priešus tau po padais. 37Pats Dovydas vadina
jį Viešpačiu, tai iš kur yra jo sūnus?" Ir didelė minia
noriai jo klausėsi.

38Ir mokydamas kalbėjo: „Saugokitės Raštų aiškintojų,
mėgstančių rodytis ilgais drabužiais, sveikinimus
turguose, 39pirmąsias vietas sinagogose ir garbingas
vietas pokyliuose. 40Jie ryja našlių namus ir ilgai
meldžiasi dėl vaizdo. Jie gaus nuosprendį su kaupu."

---

68 *Iždo sandėlį:* Šventyklos aplinkoje buvo vadinamieji iždo sandėliai, arba kambariai (Neh 10,39 [LXX]; 1Mak 3,28). Šioje eilutėje tas pats žodis suprantamas dvejopai: pirmu atveju – *iždo sandėlis,* antru – *aukų dėžutė.*

41 Ir atsisėdęs priešais iždo sandėlį[68] stebėjo, kaip
žmonės meta pinigus į aukų dėžę. Ir daugelis turtuolių
dėjo gausiai. 42 Ir atėjusi viena skurstanti našlė įmetė
du smulkius, tai yra kvadrantą[69]. 43 Tada pasišaukęs
savo mokinius tarė jiems: „Amen sakau jums – ši
skurstanti našlė įmetė daugiau už visus, metančius
į aukų dėžę. 44 Nes visi metė iš savo pertekliaus, o ji
iš savo nepritekliaus įmetė visa, ką turėjo – visą savo
pragyvenimą."

13 Ir išeinant jam iš šventyklos vienas jo mokinių
sako jam: „Mokytojau, žiūrėk kas per akmenys
ir kas per pastatai!" 2 O Jėzus pasakė jam: „Matai
šiuos didingus pastatus? Čia tikrai neliks akmens
ant akmens, kuris išties nebūtų išgriautas."

3 Ir sėdinčio jo Alyvų kalne, priešais šventyklą, klausė jį
vieni sau Petras, Jokūbas, Jonas ir Andriejus: 4 „Pasakyk
mums, kada tai bus ir koks ženklas, kai visa tai turės
išsipildyti?" 5 O Jėzus pradėjo jiems aiškinti: „Žiūrėkite,
kad kas jūsų nesuvedžiotų. 6 Daugelis ateis mano
vardu, sakydami: ‚Aš esu', ir daugelį suvedžios. 7 Kada
gi išgirsite karus ar žinias apie karus, neišsigąskite.
Tai turi įvykti, tačiau tai dar ne pabaiga[70]. 8 Kadangi
tauta bus sukelta prieš tautą ir karalystė prieš karalystę,

---

69 *Kvadrantą:* vienas iš Mk lotynizmų. Tai – smulkus Romos imperijos piniginis vienetas, 1,64 denaro.

70 *Pabaiga:* galima suprasti įvairiai: kalbant apie veiksmą – *pasiekimas, įvykdymas,* apie užsibaigiantį veiksmą – *pabaiga, užsklanda,* apie tikslą – *rezultatas, laimėjimas, pabaiga, paskirtis.*

vietomis bus žemės drebėjimų, bus badmečių. Tai
gimdymo skausmų[71] pradžia.
9Tad saugokitės jūs patys! Dėl manęs jus atidavinės[72]
teismams, būsite plakami sinagogose ir statomi
prieš valdininkus bei karalius kaip liudijimas jiems.
10Tačiau pirmiausia visoms tautoms turi būti paskelbta
Evangelija. 11Ir jei atidavėjai jus sulaikytų, iš anksto
nesirūpinkite, ką kalbėsite, bet tai kalbėkite, kas jums
bus duota tą valandą. Juk ne jūs kalbate, o Šventoji
Dvasia. 12Ir atiduos brolis brolį mirčiai ir tėvas vaiką,
vaikai maištaus prieš gimdytojus ir juos pasmerks
mirti. 13Ir būsite visų nekenčiami dėl mano vardo. Bet
kas ištvers iki galo – tas išsigelbės. 14O kai pamatysite
sunaikinimo bjaurastį, įsitaisiusią, kur neturi būti –
skaitantis tesupranta – tada kurie Judėjoje, tebėga
į kalnus. 15O kas yra ant stogo[73], tenesileidžia ir neina
ko iš savo namų pasiimti. 16Ir kas lauke, tenegrįžta
atgal pasiimti savo apsiausto. 17Vargas gi tomis
dienomis nėščioms ir žindančioms. 18Ir melskitės, kad

---

71 *Gimdymo skausmų:* nors tai didelių kentėjimų metas, Biblija šioje tikrovėje perkeltine prasme mato sutelktą didelę viltį ir naują pradžios galimybę (Pr 3,16; Iz 66,7-9; Apr 12,1-6; 1Tes 5,3).

72 *Atidavinės ...atiduodantys ...atiduos:* 9.11-12 eil. vartojamas tas pats veiksm. *paradidōmi* (žr. Mk 1,14 komentarą). Kenčiančiojo Mesijo likimas toje pačioje *būti atiduotiems-išduotiems* dimensijoje palies ir tuos, kurie eina jam iš paskos (taip pat žr. Mk 13,11-12).

73 *Ant stogo:* plokščia stogo konstrukcija lėmė, jog stogas buvęs susitikimų, pokalbių, laiko leidimo vieta.

tai neįvyktų žiemą. [19]Juk bus tos dienos priespaudos,
kokios nebuvo nuo Dievo sukurtos pradžios iki dabar ir
tikrai nebus. [20]Ir jei Viešpats nesutrumpins tų dienų,
nebus išgelbėtas nė vienas mirtingas[74]. Tačiau dėl
išrinktųjų, kuriuos išsirinko, jis tas dienas sutrumpins.
[21]Ir jei kada kas jums sakys: ‚Štai čia Kristus, štai
ten', netikėkite. [22]Nes pasirodys apsimetėlių kristų ir
apsimetėlių pranašų, ir rodys ženklų bei stebuklų, kad
išvestų iš kelio, jei įmanoma, tuos išrinktuosius. [23]O jūs
saugokitės. Jums viską pasakiau iš anksto.
[24]Be to, tomis dienomis po šitos priespaudos *saulė
užtems, mėnulis neteiks savo spindesio,* [25]*žvaigždės kris* iš
dangaus *ir galybės, kurios danguose,* bus sukrėstos. [26]Ir
tada jie išvys *Žmogaus sūnų, ateinantį debesyse* su didžia
galia *ir šlove.* [27]Ir tada jis išsiųs angelus ir surinks savo
išrinktuosius iš keturių vėjų, nuo žemės pakraščio iki
dangaus pakraščio.
[28]Tad iš figmedžio pavyzdžio išmokite: kada jau jo
šaka suminkštėja ir išleidžia lapus, atpažįstate, kad arti
yra vasara. [29]Taip ir jūs: kai pamatysite visa tai vykstant,
žinokite, kad jis yra arti, prie durų. [30]Amen sakau jums:

---

74 *Mirtingas:* vartojamas daiktav. *sarks – mėsa, kūnas, žmogus.* Šiuo žodžiu reiškiama žmogaus trapumo, kūniškumo kaip polinkio į nuodėmę idėja. Paprastai verčiama *žmogus, kūnas.* Pažodžiui frazė skamba: *nebus išgelbėta nei viena mėsa;* t. y. žmogus su savo trapumo, nuodėmingumo našta. Verčiant *mirtingas* labiau pabrėžiamas išgelbėjimo poreikis, o tai kaip tik dera su kontekstu apie išgelbėjimą.

ši karta tikrai nepraeis, kol visa tai įvyks. 31 Dangus ir
žemė praeis, bet mano žodžiai tikrai nepraeis.
32 Tačiau tos dienos ar tos valandos niekas nežino,
net dangaus angelai ir netgi Sūnus, vien Tėvas.
33 Žiūrėkite, budėkite, juk nežinote, kada tas laikas
ateina. 34 Kaip iškeliaujantis žmogus palieka savo
namus, duoda savo vergams valdžią, kiekvienam jo
darbą ir įsako durininkui, kad būtų budrus, 35 taip ir jūs
būkite budrūs. Juk nežinote, kada namų šeimininkas
pareina – ar vakare, ar vidunaktį, ar gaidgystėje,
ar paryčiais. 36 Kad netikėtai parėjęs nerastų jūsų
miegančių. 37 O ką sakau jums, visiems sakau – būkite
budrūs!“

3. Jėzaus kančia, mirtis ir prisikėlimas: 14,1–16,8

14 Iki Paschos ir Neraugintos duonos šventės
buvo dvi dienos. Ir aukštieji kunigai bei Rašto
aiškintojai tarėsi[75], kaip jį klasta pačiupus pražudyti.
2 Tačiau jie sakė: „Ne per šventę, kad kartais nebūtų
tautos riaušių.“
3 O esant jam Betanijoje ir sėdint pusiaugula už stalo
Simono Raupsuotojo namuose, atėjo viena moteris,
turinti vazelę tikro brangaus nardo aliejaus. Sudaužiusi
tą vazelę, išliejo jį jam ant galvos. 4 Tačiau buvo tokių,
kurie tarpusavyje tūžo: „Kam šitaip eikvoti aliejų? 5 Juk

---

75 *Tarėsi:* noras (Mk 11,18) ir spontaniškas jo reiškimasis veiksmu (Mk 12,12) veda prie organizuotos ir klastingos veiklos.

šitą aliejų galėjo parduoti daugiau nei už tris šimtus
denarų ir išdalyti vargšams." Ir plūdo ją. 6 Tada Jėzus
pasakė: „Palikite ją. Kam jai keliate rūpesčių? Ji man
padarė gerą darbą. 7 Juk vargšų visuomet turėsite tarp
savęs ir, tik panorėję, galite jiems gera daryti. O mane
ne visada turite. 8 Ji padarė, ką turėjo – anksčiau laiko
patepė mano kūną laidotuvėms. 9 Amen tad sakau jums:
kur tik kada visame pasaulyje bus skelbiama Evangelija,
jai atminti bus kalbama, ką ji padarė."

10 Ir Judas Iskarijotas, tas vienas iš Dvylikos, nuėjo pas
aukštuosius kunigus, kad jį atiduotų[76] jiems. 11 O jie, tai
išgirdę, apsidžiaugė ir pažadėjo jam duoti sidabrinių.
Ir jis suko galvą[77], kaip jį atiduoti tinkamu metu.

12 Ir pirmą Neraugintos duonos šventės dieną, kai
aukojo Paschos avinėlį, jo mokiniai klausia jį: „Kur
nori, kad nuėję paruoštume tau valgyti Paschą?" 13 Ir
išsiunčia du iš savo mokinių, ir sako jiems: „Eikite
į miestą, kur jus pasitiks žmogus, nešinas vandens

---

76 *Atiduotų ...atiduotų:* veiksm. *paradidōmi* 10-11 eil. (plg. Mk 1,14 komentarą). Su Judo nuosprendžiu *atiduoti jį* prasideda Jėzaus atidavimo finišo tiesioji. Šiame trumpame sakinyje paminėti keturi veiksniai, iš kurių trys turi vardus ar titulus (Judas Iskarijotas, Dvylika, aukštieji kunigai), o ketvirtas – ne. Jėzaus atidavimas iš jo atima vardą – jį paverčia objektu, nuasmenina, pasisavina. Kaip *tokio* jo vertę galima nusakyti pinigine išraiška.

77 *Suko galvą:* į oficialiojo judaizmo atstovų *paklausą* (jį pražudyti; Mk 11,18; 12,12; 14,1) atsiliepia Judo Iskarijoto *pasiūla* (jį parduoti).

ąsočiu. Sekite[78] jį. [14]Ir kur jis užeis, pasakykite šeimininkui, kad mokytojas klausia: ‚Kur yra mano kambarys, kur su savo mokiniais valgysiu Paschą?' [15]Ir jis parodys jums didelį viršutinį kambarį, apstatytą ir paruoštą. Ten ir padenkite mums." [16]Ir išėję mokiniai atėjo į miestą surado, kaip jiems buvo pasakyta, ir paruošė Paschą.

[17]Ir stojus vakarui jis ateina su Dvylika. [18]Ir sėdint jiems pusiaugula prie stalo bei valgant Jėzus pasakė: „Amen sakau jums: vienas iš jūsų atiduos[79] mane – tas, valgantis su manimi." [19]Jie pradėjo nerimauti ir vienas per kitą jo klausti: „Nejaugi aš?" [20]O jis atsakė jiems: „Vienas iš Dvylikos – tas, dažantis su manimi dubenyje." [21]Beje, Žmogaus sūnus išties išeina, kaip apie jį parašyta, tačiau vargas tam žmogui, per kurį Žmogaus sūnus atiduodamas. Geriau jam, jei nebūtų buvęs pagimdytas tas žmogus."

[22]Ir jiems bevalgant, paėmęs duoną, pašlovinęs Dievą, sulaužė ir padavė jiems ir pasakė: „Imkite, tai yra mano kūnas." [23]Ir paėmęs taurę, padėkojęs padavė jiems ir visi

---

78 *Sekite:* veiksm. *akolutheō* (plg. Mk 1,18 komentarą). Jėzaus sekimui kartais reikalingos kelio krypties nuorodos, kurias mokiniai gauna per kitus asmenis.

79 *Atiduos ...atiduodamas:* veiksm. *paradidōmi* 18.21 eil. (žr. Mk 1,14 komentarą). Sėdėjimas kartu prie stalo – bendrystės išraiška. Judo išdavystės veiksmas kuria išvirkščią bendrystės projekciją – naikina saitus tarp asmenų. Ši *kito* pasisavinimo taktika kuria ir Judo kaip asmens išvirkščią projekciją – paneigęs *kitą* ir *kitus*, jis esti *vienas*. Šis dramatizmas pabrėžiamas Mk 14,21.

išgėrė iš jos. 24 Ir tarė jiems: „Tai yra mano kraujas – šios
sandoros – jis išliejamas dėl daugelio. 25 Amen sakau
jums: daugiau tikrai negersiu iš vaisiaus vynmedžio
iki tos dienos, kada jį gersiu Dievo karalystėje."
26 Ir pagiedoję išėjo į Alyvų kalną. 27 Ir Jėzus jiems
sako: „Visi palūšite, nes parašyta: *smogsiu*[80] *piemeniui*
ir avys bus išsklaidytos. 28 Bet po savo prisikėlimo eisiu
pirma jūsų į Galilėją. 29 O Petras jam pareiškė: „Jei ir
palūš visi, bet tik ne aš." 30 O Jėzus jam sako: „Amen
sakau tau: tu šiandien, šią naktį, pirmiau negu gaidys
dukart užgiedos, triskart manęs išsiginsi." 31 O tas
primygtinai tikino: „Jei reikėtų man kartu numirti su
tavimi, tikrai tavęs neišsiginsiu." Ir netgi visi tikino
panašiai.
32 Ir ateina į vietą, vardu Getsemanė. Ir sako savo
mokiniams: „Pabūkite čia, kol pasimelsiu." 33 Ir
pasiėmęs su savimi Petrą, Jokūbą ir Joną pradėjo
baimintis ir nerimauti. 34 Ir sako jiems: „*Mano gyvastis*
mirtinai *nuliūdusi.* Pasilikite čia ir budėkite." 35 Ir
truputį paėjėjęs sukniubo ant žemės ir meldėsi, kad jei
įmanoma, ta valanda pro jį praeitų. 36 Ir maldavo: „Abba,
Tėve, tau viskas įmanoma. Atimk iš manęs šitą taurę,
tačiau tebūna ne ko aš noriu, bet ko tu." 37 Ir ateina ir
randa juos miegančius. Ir sako Petrui: „Simonai, miegi?
Neįstengei pabudėti vienos valandos? 38 Budėkite ir
melskitės, kad nepasiduotumėte gundymui. Nors dvasia

---

80 *Smogsiu:* čia kalbama apie brutalų prievartos veiksmą – smogimą, sutriuškinimą, sunaikinimą ar pan.

tvirta, tačiau kūnas bejėgis." 39 Ir vėl nuėjęs meldėsi
sakydamas tuos pačius žodžius. 40 Ir vėl atėjęs surado
juos miegančius. Mat jų akys buvo mieguistos ir jie
nežinojo, ką jam atsakyti. 41 Ir ateina trečiąkart ir sako
jiems: „Miegokite toliau ir ilsėkitės!.. Manote, yra toli?
Atėjo ta valanda! Štai Žmogaus sūnus atiduodamas[81]
į žmonių rankas. 42 Pabuskite, eime - štai priartėjo tas,
kuris mane atiduoda."

43 Ir iškart, jam dar kalbant, prisistatė Judas, vienas
iš Dvylikos, o su juo minia - nuo aukštųjų kunigų,
Rašto aiškintojų ir seniūnų - su kardais ir lazdomis.
44 Mat tas, jį atiduodantis, buvo nurodęs jiems ženklą,
sakydamas: „Kurį pabučiuosiu[82] - tas yra. Griebkite jį
ir veskite budriai." 45 Ir atėjęs iškart priartino prie jo ir
sako: „Rabbi!" - ir pabučiavo jį. 46 O anie užvirto ant jo ir
pagriebė. 47 Tada vienas, [tas] iš tų stovinčių, išsitraukęs
kardą smogė aukščiausiojo kunigo tarnui ir nukirto
jam ausį. 48 O Jėzus prabilęs tarė jiems: „Išėjote kaip
prieš plėšiką - su kardais ir lazdomis suimti manęs.
49 Per dienas buvau su jumis šventykloje mokydamas

---

81 *Atiduodamas ...atiduoda:* veiksm. *paradidōmi* 41-42 eil. (žr. Mk 1,14 komentarą). Dėl esamojo laiko vartojimo žr. Mk 9,31 komentarą. Jėzaus atidavimas vyksta jo sekėjams saldžiai miegant.

82 *Atiduodantis ...pabučiuosiu:* veiksm. *paradidōmi* (žr. Mk 1,14 komentarą). Žodžiu *bučiuoti* verčiamas veiksm. *fileō*, kuris pirmiausia reiškia *mylėti, jausti prieraišumą*. Judo drama - atiduoda tą, kurį myli. Šis paradoksas rodo į amžiną įtampą žmoguje - teigti *kitą* ar paneigti?

ir nesustabdėte manęs. Bet teišsipildo Raštai." 50Ir
apleidę jį visi paspruko. 51Tik vienas jaunuolis ėjo su
juo iš paskos, apsivyniojęs drobulę ant nuogo kūno. Tad
griebia jį. 52O tas numetęs drobulę paspruko nuogas.
53Ir nuvedė Jėzų pas vyriausiąjį kunigą. Ir sueina
visi aukštieji kunigai, seniūnai ir Rašto aiškintojai.
54O Petras iš tolo nusekė[83] jį tiesiai į vyriausiojo
kunigo rūmų kiemą, ir sėdėjo kartu su pavaldiniais,
besišildydamas prie ugnies. 55Tuo tarpu aukštieji
kunigai ir visas sinedrionas ieškojo[84] prieš Jėzų
liudijimo, kad jį pražudytų, bet nerado. 56Nes
daugelis prieš jį liudijo melagingai ir tie liudijimai
buvo nevienodi. 57Ir kai kurie atsistoję melagingai
liudijo prieš jį tvirtindami: 58„Mes girdėjome jį sakant
‚Aš sugriausiu šitą rankų darbo šventyklą ir per tris
dienas kitą - ne rankų darbo - pastatysiu'." 59Bet ir
šie jų liudijimai buvo nevienodi. 60Tada vyriausiasis
kunigas, atsistojęs į vidurį, paklausė Jėzų sakydamas:
„Neatsakai nieko į tai, ką šitie prieš tave liudija?" 61O jis
tylėjo ir nieko neatsakė. Vyriausiasis kunigas vėl klausė

---

83 *Nusekė*: veiksm.*akolutheō* (žr. Mk 1,18 komentarą). Petro *sekti jį* taktikoje lemtinga įtampa - pildantis kenčiančio Mesijo likimui jis užima rezervuotą *iš tolo* poziciją (Mk 15,40). Dėl šio saugumo rezervo Petras mokinystę sukarikatūrina - *aš jo nepažįstu* (Mk 14,66-72).

84 *Ieškojo... liudijimo:* norą (Mk 11,18), veiksmą (Mk 12,12), organizuotą klastą (Mk 14,1) ir netikėtą pasiūlą (Mk 14,11) beliko formaliai įteisinti - gauti tinkamą liudijimą prieš „netiesinį Jėzų" (Česlovas Kavaliauskas).

jį ir sako jam: „Ar tu esi Kristus, Palaimintojo sūnus?“
62 Tuomet Jėzus atsakė: „Aš esu. Ir pamatysite *Žmogaus*
sūnų, sėdintį Galybės dešinėje ir *ateinantį su dangaus*
debesimis.“ 63 Tuomet vyriausiasis kunigas persiplėšęs
savo drabužius klausia: „Kam dar mums reikia
liudytojų? 64 Girdėjote piktžodžiavimą? Kaip jums tai
atrodo? O jie visi nuteisė jį esant[85] nusipelniusį mirties.
65 Tuomet kai kurie pradėjo spjaudyti ant jo, dangstyti
jam veidą, kumščiuoti jį ir šaipytis iš jo: „Pranašauk!“
O pavaldiniai stvėrė jį lazduoti.
66 Ir Petrui esant rūmų kiemo apačioje[86] ateina viena
vyriausiojo kunigo tarnaitė. 67 Ir pamačiusi besišildantį
Petrą, įsižiūrėjusi į jį sako: „Ir tu su tuo Nazarėnu
buvai, su tuo Jėzumi.“ 68 O tas paneigdamas sako:
„Nei pažinojau, nei suprantu, ką tu sakai.“ Ir išėjo
laukan į prieškiemį [ir gaidys užgiedojo]. 69 O tarnaitė,
pamačiusi jį, stovintiems šalia vėl pradėjo sakyti: „Šitas
yra iš jų.“ 70 O tas vėl paneigė. Tuomet stovintieji šalia
kiek vėliau vėl sakė Petrui: „Iš tikrųjų tu esi iš jų, juk esi
galilėjietis.“ 71 O tas pradėjo prisiekinėti ir dievagotis:
„Nepažįstu to žmogaus, apie kurį kalbate.“ 72 Ir iškart
gaidys užgiedojo antrąkart. Ir prisiminė Petras tą
įspėjimą, kaip Jėzus jam sakė: „Prieš gaidžiui sugiedant
dukart, triskart manęs išsiginsi.“ Ir sukniubęs pravirko.

---

85 *Esant:* gr. k. veiksm. *einai* bendratis – *būti nusipelnius mirties* – čia pabrėžia teisėjų nuosprendžio subjektyvumą, kaip ir visišką teisiamojo pavertimą objektu – jam galima priskirti tai, kas išties jam nepriklauso, galima jį *padaryti būti* jų požiūriu.

15 Ir iškart anksti aukštieji kunigai sušaukę
pasitarimą su seniūnais, Rašto aiškintojais ir
visu sinedrionu, surišo Jėzų, nuvedė ir atidavė[87] Pilotui.
2 Ir paklausė jį Pilotas: „Tai tu esi judėjų karalius?" O tas
atsakydamas jam sako: „Tu sakai." 3 Tuo tarpu aukštieji
kunigai be atvangos jį kaltino. 4 Tad Pilotas vėl klausė
jo sakydamas: „Neatsakai nieko? Žiūrėk, kaip baisiai
tave kaltina." 5 Tačiau Jėzus daugiau nieko neatsakė.
Tuo stebino Pilotą.

6 O per šventę paleisdavo jiems vieną kalinį, kurį jie
išprašydavo. 7 O buvo toks, vadinamas Barabu, įkalintas
kartu su maištininkais, kurie per riaušes buvo įvykdę
žmogžudystę. 8 Ir pakilusi minia pradėjo reikalauti
to, kaip įprastai buvo daroma. 9 O Pilotas atsakė jiems
tardamas: „Norite, paleisiu jums tą judėjų karalių?"
10 Mat jis žinojo, kad aukštieji kunigai jį buvo atidavę[88]
iš pavydo. 11 Tada aukštieji kunigai sukurstė minią,

---

86 *Apačioje:* gali turėti ir chronologinę reikšmę – *vėliau.*

87 *Atidavė:* veiksm. *paradidōmi* (žr. Mk 1,14 komentarą). Mk 14 sk. Jėzų atmetė religinis žydų teismas, kuris jį atidavė politiniam romėnų teismui. Pastarasis taip pat jį atmes. Šie du teismai išreiškia valdžios visumą, taigi ir nuosprendžio Jėzaus atžvilgiu absoliutumą. Tokiu būdu pildosi *visiškas* Jėzaus atidavimas – nuosprendis jam iš religinės bei iš sociopolitinės bendrijos pusės.

88 *Buvo atidavę iš pavydo:* veiksm. *paradidōmi* (žr. Mk 1,14 komentarą). Jėzaus atidavimas laikui bėgant buvo įvairiai interpretuojamas. Viena jų – religinės valdžios pavydas. Tačiau teisingausią interpretaciją išreiškia Jn 3,16 – Jėzaus atidavimas yra Dievo meilės ženklas žmonijai.

kad verčiau jiems paleistų Barabą. 12 O Pilotas vėl
atsakydamas tarė jiems: „Tad ką [norite], kad padaryčiau
tam, [kurį vadinate] judėjų karaliumi?" 13 O jie vėl
suriko: „Nukryžiuok jį!" 14 Pilotas gi klausė jų: „Ką gi
blogo jis padarė?" O jie dar garsiau suriko: „Nukryžiuok
jį!" 15 O Pilotas, norėdamas patenkinti minią, paleido
jiems Barabą. O nuplaktą Jėzų atidavė[89], kad būtų
nukryžiuotas.

16 Kareiviai nuvedė jį į vidinį rūmų kiemą, tai yra
pretorijų[90], ir sušaukė visą kohortą[91]. 17 Ir jie apvilko jį
purpuriniu apsiaustu ir, nupynę erškėčių vainiką, jį
vainikavo. 18 Ir pradėjo jį sveikinti: „Būk pasveikintas,
judėjų karaliau!" 19 Ir jie daužė jam galvą nendre,
spjaudė į jį ir klaupdamiesi lenkėsi jam. 20 O kai
išjuokė jį, nuplėšė jo purpurinį apsiaustą ir apvilko jį
jo drabužiais. Ir išveda jį nukryžiuoti.

---

89 *Atidavė:* paskutinis veiksm. *paradidōmi* vartojimo atvejis (žr. Mk 1,14 komentarą) – Jėzaus atidavimo teminės gijos naratyvo kulminacija. Jėzaus pakabinimu ant kryžiaus medžio įgyvendinamas visiškas jo sunaikinimas. Pasak Toros, jis yra už religinės bendrijos ribų – prakeiktas, nes kabo ant medžio, taigi pasmerktas teologiškai (Įst 21,23). Taip pat jis yra žlugęs sociopolitine prasme, nes kaip nuteistas mirties bausme yra išstumtas už visuomenės ribų. Toks – visiškas niekis – paradoksaliai tampa dovana žmonijai (Mk 15,45).

90 *Pretorijų:* vienas iš Mk lotynizmų. Pretorijus buvo Romos valdininko būstinė – gyvenamosios, administracinės, jo sargybos ir kareivių patalpos.

91 *Kohorta:* karinis romėnų vienetas, kurį sudarė nuo 500 iki 1000 kareivių.

21 Ir priverčia tokį Simoną Kirėnietį, Aleksandro ir
Rufo tėvą, pakeliui grįžtantį iš lauko, kad paneštų
jo kryžių. 22 Ir atveda jį į Golgotos vietą, kas verčiant
reiškia ‚Kaukolės vieta'. 23 Ir davė mira pagardinto vyno.
Bet jis nepaėmė. 24 Ir nukryžiuoja jį, ir *dalijasi jo drabužius,*
dėl jų mesdami burtus, kas ką paims. 25 O buvo trečia valanda,
kai jį nukryžiavo. 26 Ir buvo įrėžtas jo kaltinimo užrašas
‚Judėjų karalius'. 27 Ir su juo nukryžiuoja du plėšikus,
vieną jam iš dešinės, kitą iš kairės. (28)[92]

29 O praeiviai plūdo jį, kraipydami sau galvas ir
sakydami: „Cha! Va – griaunantis šventyklą ir statantis
per tris dienas! 30 Gelbėkis! Nuženk nuo kryžiaus!"
31 Panašiai sakė ir aukštieji kunigai, besišaipydami
tarpusavyje su Rašto aiškintojais: „Kitus gelbėjo, pats
negali išsigelbėti. 32 Šitas Kristus, Izraelio karalius,
tenužengia dabar nuo kryžiaus, kad pamatytume ir
įtikėtume." Ir tie, kartu su juo nukryžiuoti, koneveikė jį.

33 Ir atėjus šeštai valandai, tamsa užgulė visą žemę
iki devintos valandos. 34 Ir devintą valandą Jėzus
suriko garsiu balsu: „ *Eloi, Eloi, lema sabachthani* ?!" Kas
verčiant reiškia ‚*Mano Dieve, mano Dieve, kam mane palikai*
?!' 35 O kai kurie iš stovinčių išgirdę sakė: „Žiūrėkite,
šaukiasi Elijo." 36 Tada vienas nubėgęs [ir] primirkęs
kempinę rūgštaus vyno, apvyniojęs nendrę girdė jį
sakydamas: „Nurimkite, pamatysime, ar ateina Elijas

---

92 Kai kurie senieji rankraščiai šioje vietoje įterpia citatą iš Iz 53,12 [LXX]: *Ir išsipildė Raštas, kuris sako: ir jis buvo priskirtas prie nusikaltėlių* (Lk 22,37).

jo nukabinti." [37]O Jėzus, išleidęs garsų balsą, iškvėpė
dvasią[93].

[38]Ir šventyklos uždanga nuo viršaus iki apačios buvo
perplėšta pusiau. [39]O šimtininkas, stovintis priešais jį,
pamatęs, kad jis taip iškvėpė, tarė: „Tikrai šitas žmogus
buvo Dievo sūnus."

[40]Taip pat buvo ir moterys, stebinčios iš tolo, tarp
kurių Marija Magdalietė, Marija – Jokūbo Jaunesniojo
bei Jozės motina – ir Salomė. [41]Kai Jėzus buvo Galilėjoje,
jos sekė[94] jį ir tarnavo jam. Ir daugelis kitų buvo
užkopusios su juo į Jeruzalę.

---

93 *Iškvėpė dvasią:* čia Morkus vartoja veiksm. *ekpneuō,* suprantant tiesiogiai – *iškvėpė, prarado kvėpavimą;* šis žodis turi tą pačią šaknį kaip *pneuma,* kuris be kitų reikšmių nusako ir Švč. Trejybės asmenį – *Dvasią* (Mk 1,8). Suprantant *ekpneuō* kaip eufemizmą, galima versti *numirė, baigėsi.* Tačiau kadangi Morkus mirties momentui nusakyti paprastai vartoja kitą žodį – *apothnēskō* (Mk 5,35.39; 9,26; 12,19-22; 15,44), tad čia galima įžvelgti neatsitiktinį kitokio žodžio pasirinkimą. Toks įprasto žodyno pakeitimas galbūt pabrėžtinai fiksuoja teologinę nuorodą į pirmąsias Sekmines: Šventosios Dvasios iškvėpimas yra Nukryžiuotojo dovana.

94 *Sekė:* veiksm. *akolutheō* (žr. Mk 1,18 komentarą). Nors *sekė jį,* tačiau dabar stebi įvykius *iš tolo* (žr. Mk 10,52 komentarą). Moterys turės dar kartą ieškoti artumo su Jėzumi ir *nusekti jį* – jau Prisikėlusįjį (Mk 16,1-8), kad įsitvirtintų mokinystės kelyje. *Sekti jį* tikrovė galiausiai atsiremia į tai, kas nėra empirika, bet ką kaip einantį priekyje mato tikėjimo akys, tarsi tikrai matytų Neregimąjį (Rom 4,18-22). Taip sekti moterims turėjo padėti Galilėja (Mk 16,7) – prisiminimas Jėzaus iš Nazareto istorijos, o mums – Naujasis Testamentas, atminties galia tą istoriją sudabartinantis naratyvas.

42 O atėjus jau vakarui, kai buvo pasiruošimas, tai yra
šabo išvakarės, 43 pasirodė Juozapas – [tas] iš Arimatėjos,
garbingas tarybos narys, kuris ir pats laukė Dievo
karalystės. Įsidrąsinęs jis nuėjo pas Pilotą ir paprašė
Jėzaus kūno. 44 O Pilotas nustebo, kad jau buvo miręs ir,
pasišaukęs šimtininką, paklausė jį, ar seniai numirė.
45 Sužinojęs iš šimtininko, padovanojo[95] palaikus[96]
Juozapui. 46 Ir nupirkęs drobulę, nukabino jį, įvyniojo
į drobulę ir padėjo jį į kapą, kuris buvo iškaltas uoloje.
Paskui užritino akmenį ant kapo įėjimo. 47 Tuo tarpu
Marija Magdalietė ir Jozės Marija dėmėjosi, kur jis
buvo padėtas.

---

95 *Padovanojo:* veiksm. *dōreomai, dovanoti, apdovanoti, duoti, paaukoti.* Šis *dōreomai* Naujajame Testamente, be šio atvejo, pavartotas dar 2 kartus – 2Pt 1,3-4 – taigi Petrui, tradiciškai siejamam su Morkumi (1Pt 5,13), priskiriamame laiške. Atidus skaitytojas vis dėlto iš inercijos galėtų ir čia tikėtis Morkui įprasto *paradidōmi – atidavė* (žr. Mk 1,14 komentarą). Tačiau kaip tik šiame *padovanojo* Morkus, regis, sutelkia Jėzaus Įvykio jėgą. Pilotas atiduoda tai, kas yra nereikšminga – numirėlį, bet Morkus čia įpina dovanos idėją: dovanojama gali būti tai, kas yra mano nuosavybė. Jėzus kaip visiškai atiduotas, t. y. nuasmenintas ir pasisavintas (žr. Mk 14,10 komentarą), paradoksaliai išties tampa dovana žmonijai: jame išsipildo visi pažadai, kurių viršūnė – žmogaus sudievinimas (2Pt 1,3-4).

96 *Palaikus:* Morkus šioje vietoje nesako nei kūną, nei Jėzų, o vartoja žodį, reiškiantį *mirusį kūną, numirėlį, lavoną.* Taip išgaunama stipri ironija – paprastai dovanojama kažkas, kas turi vertę, o čia Pilotas dovanoja tai, kas jo akimis yra bevertis daiktas, t. y. lavonas.

16 Ir praėjus šabui Marija Magdalietė, Marija
Jokūbo ir Salomė nusipirko kvepalų, kad
atėjusios jį pateptų. 2 Ir labai anksti, pirmą savaitės
dieną, saulei tekant jos ateina prie kapo. 3 Ir kalbėjosi
tarpusavyje: „Kas gi nuritins mums tą akmenį nuo
kapo angos?“ 4 Tačiau pažvelgusios pastebi, kad akmuo
nuritintas. O buvo nepaprastai didelis.
5 Ir įėjusios į kapą, pamatė jaunuolį, sėdintį dešinėje,
apsisiautusį baltu apdaru, ir nustėro. 6 O jis sako joms:
„Nesibaiminkite. Ieškote Jėzaus Nazarėno, kuris buvo
nukryžiuotas? Prisikėlė, jo čia nėra. Štai vieta, kur jį
paguldė. 7 Tad eikite ir pasakykite jo mokiniams ir
Petrui: ‚Jis eina pirma jūsų į Galilėją. Tenai jį pamatysite,
kaip kad jis jums pasakė‘.“
8 Ir išėjusios nubėgo nuo kapo, nes jas apėmė drebesys
ir jaudulys. Ir niekam nieko nepasakė, bijojo mat.

Epilogas

Prisikėlusiojo pasirodymai, dangun žengimas ir mokinių misijos pradžia: 16,9-20

9 O prisikėlęs anksti ryte, pirmą savaitės dieną,
pirmiausia apsireiškė Marijai Magdalietei, iš kurios
buvo išvaręs septynis demonus. 10 Ši nuėjusi pranešė
tiems, su juo buvusiems[97], liūdintiems ir verkiantiems.

97 *Buvusiems:* vartojamas aoristo laikas pabrėžia istorinį praeities momentą – to, kas buvo, dabar nėra. Mokinystės kelią reikės pradėti iš naujo.

11 O tie, išgirdę, kad jis yra gyvas ir buvo jos regėtas,
netikėjo.
12 O po šių įvykių dviems iš jų, einantiems keliu
į kaimą, jis pasirodė kitokiu pavidalu. 13 Ir šie nuėję
pranešė kitiems. Netgi jais netikėjo.
14 O galiausiai jis pasirodė Vienuolikai, sėdintiems
pusiaugula prie stalo. Ir priekaištavo dėl jų netikėjimo
ir širdies kietumo, mat jį prisikėlusį mačiusiais netikėjo.
15 Ir paliepė jiems: „Iškeliavę į visą pasaulį skelbkite
Evangeliją visai kūrinijai. 16 Įtikėjęs ir pakrikštytas bus
išgelbėtas, o neįtikėjęs bus pasmerktas. 17 O įtikėjusius
Dievas lydės[98] tokiais ženklais: mano vardu jie išvarys
demonus, prabils naujomis kalbomis, 18 [rankomis]
šalins gyvates ir, jei ką išgertų mirtino, jiems tikrai
nepakenks. Ant ligonių dės rankas ir jie pasveiks."
19 Tuomet Viešpats Jėzus, baigęs jiems kalbėti, buvo
paimtas į dangų ir atsisėdo Dievo dešinėje. 20 O jie išėję
visur skelbė Viešpačiui kartu veikiant ir tą skelbimą
sustiprinant jį patvirtinančiais ženklais.

---

98 *Lydės:* graikiškas tekstas yra problemiškas, nes vienaskaitinis veiksmažodis nesiderina su daugiskaitiniu daiktavardžiu *ženklai*. Sprendžiant šią sintaksinę problemą įterpiamas žodis *Dievas* – numanomas vienaskaitinio tarinio veiksnys. Taip subtiliai išreiškiama biblinė stebuklo prasmė – tai ženklas, apreiškiantis gelbstintį Dievo artumą, bet kartu, kaip kad ir ši gramatinė anomalija, maskuojantis jo veikimą, ir, todėl reikalaujantis iš žmogaus tikėjimo drąsos.